

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

**DOPRAVNÍ NEHODY POD VLIVEM ALKOHOLU A JEJICH
SOCIÁLNÍ NÁSLEDKY V TERITORIU OKRESU PELHŘIMOV**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: BĚLOCH František
Vedoucí práce: prim. MUDr. VOREL František, CSc.
Datum odevzdání práce: 2. 8. 2010

A B S T R A C T

Traffic accidents under the influence of alcohol and their social consequences on the territory of the Pelhřimov district.

This thesis deals with the history of alcohol use and explains the analytical methods for detecting alcohol in blood in traffic accidents. It describes the effect of alcohol on the drivers and its metabolism and defines the current legislation regarding the driving under influence of alcohol in the period 2007 – 2008 and the legislation effective from 1.1.2010. It outlines the status of traffic accidents and traffic accidents under the influence of alcohol, which occurred during the reporting period in the Czech Republic and especially on the territory of Pelhřimov district.

The work also deals with social and economic consequences of accidents caused by drunk driving, not just the perpetrators but also the other participants of the accident.

Developing the work I have collaborated with experts in the area and used methods of analysis of available materials (including foreign literature), the method of comparative study. I have made retrospective content analysis of data collected in the documentation of traffic accidents of Police of the Czech Republic and Interior Ministry statistics of the Czech Republic using methods of comparative research. The work is, inter alia, specifies the methods of analysis of liability, which was developed to study the influence of alcohol and other drugs on driving ability.

The aim was to determine the level of the negative impact of alcohol on the ability to participate in traffic. The second objective was to determine the social consequences of accidents caused under the influence of alcohol for parties to these accidents.

Bakalářská práce v nezkrácené podobě.

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou-elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Humpolci dne 24. 07. 2010

František Běloch

Poděkování:

Děkuji prim. MUDr. Františku Vorlovi, Csc., za konzultace a odborné vedení při psaní bakalářské práce.

OBSAH

Úvod	7
1 Současný stav	9
1.1 <i>Etanol</i>	9
1.2 <i>Historie alkoholu</i>	9
1.3 <i>Analytické metody zjišťování etanolu u účastníků dopravních nehod</i>	10
1.3.1 <i>Dechové analyzátoři</i>	10
1.3.2 <i>Stanovení etanolu v laboratorních podmínkách</i>	11
1.4 <i>Vliv alkoholu na účastníky silničního provozu</i>	13
1.4.1 <i>Metabolismus alkoholu</i>	17
1.5 <i>Legislativa týkající se alkoholu u řidičů motorových vozidel</i>	17
1.5.1 <i>Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů</i>	17
1.5.2 <i>Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon – účinný do 31. 12. 2009</i>	18
1.5.3 <i>Zákon č. 200/90 Sb., o přestupcích</i>	18
1.5.4 <i>Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů</i>	19
1.5.5 <i>Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník</i>	21
1.6 <i>Teritorium okresu Pelhřimov</i>	22
2 Cíl práce a hypotéza	23
3 Metodika	24
4 Výsledky	25

4.1	<i>Nehodovost na pozemních komunikacích ČR za rok 2007-2009</i>	25
4.1.1	<i>Dopravní nehody pod vlivem alkoholu v teritoriu okresu Pelhřimov v roce 2007</i>	27
4.1.2	<i>Dopravní nehody pod vlivem alkoholu v teritoriu okresu Pelhřimov v roce 2008</i>	27
4.1.3	<i>Dopravní nehody pod vlivem alkoholu v teritoriu okresu Pelhřimov v roce 2009</i>	27
5	Kasuistika	34
6	Diskuse	39
7	Závěr	52
8	Klíčová slova	55
9	Seznam použitých zdrojů	56
10	Přílohy	60

Úvod

V této práci se věnuji dopravním nehodám pod vlivem alkoholu a jejich sociálním následkům v teritoriu okresu Pelhřimov. Toto téma pro svou bakalářskou práci jsem si zvolil, protože mě tato oblast profesně zajímá. Od roku 2006 pracuji jako komisař Územního odboru Služby kriminální policie a vyšetřování v Pelhřimově. Mezi mojí hlavní pracovní náplň patří vyšetřování trestné činnosti spáchané v souvislosti s dopravními nehodami, kdy do této oblasti spadají i dopravní nehody pod vlivem alkoholu. Při kompletaci podkladů pro mojí práci jsem zjistil, že o mnou zvolenou oblast se monograficky zajímá velice málo osob, pokud pomineme policejní statistiky nehodovosti na území České republiky, které jsou následně děleny dle krajů. Rovněž v resortu Ministerstva vnitra, potažmo Policie ČR postrádám odborné publikace, které by policisty informovaly alespoň čtvrtletně či půlročně komplexně o dané problematice. Také vzdělávání policistů zařazených do Služby kriminální policie a vyšetřování není v současné době na odpovídající úrovni, neboť Instrukčně metodické zaměstnání na téma dopravních nehod se koná pouze jedenkrát za rok, a to v průběhu tří dnů a téma dopravních nehod pod vlivem alkoholu zde není prakticky vůbec prezentováno.

Pojem dopravní nehoda je vymezen v § 47 odst. 1 zákona číslo 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů: „Dopravní nehoda je událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.“(33)

Domnívám se, že tato oblast je v praktické činnosti Policie České republiky a v oblasti správního práva - odbor dopravy a silničního hospodářství opomíjena. Tato oblast není ani dostatečně prezentována v praxi, proto jsem se rozhodl popsat situaci dopravních nehod pod vlivem alkoholu a jejich sociální následky v teritoriu okresu Pelhřimov. Zároveň jsem se danou problematiku snažil zpracovat dostatečně stručně a srozumitelně, aby informace z této práce byly použitelné pro každého policistu či pracovníka obce s rozšířenou působností v oblasti odboru dopravy a silničního hospodářství, kteří se s danou problematikou setkávají při své práci.

Poslání této práce nemůže být vyčerpávající, jde spíše o to přehledně seznámit čtenáře se současným stavem této problematiky.

Při tvorbě práce jsem využíval retrospektivní obsahovou analýzu dat shromážděných při dokumentaci dopravních nehod Policií ČR a statistik Ministerstva vnitra ČR. Použil jsem zejména metodu komparativního zkoumání (porovnal jsem všechny dopravní nehody, ke kterým došlo pod vlivem alkoholu v rámci místní příslušnosti Územního odboru Služby kriminální policie a vyšetřování Pelhřimov, v rámci místní příslušnosti Územního odboru Vnější služby Pelhřimov a Policie České republiky, Správy Středočeského kraje, Dálničního oddělení Bernartice). Také jsem se věnoval legislativnímu vymezení dané problematiky.

1 Současný stav

1.1 Etanol

Etanol, etylalkohol, má chemické označení C_2H_5OH . Etanol je bezbarvá kapalina s charakteristickou vůní. V alkoholických nápojích je koncentrace etanolu v různé výši, například u 12° piva v průměru 4,5 %, u vína v průměru 12,65 %, u destilátů v průměru 40 %. Ve výše uvedených případech jde o objemová procenta.(27)(28)

1.2 Historie alkoholu

Etanol či etylalkohol, často, a to i v odborné literatuře nazývaný alkohol je nejstarší drogou, kterou lidstvo užívá. Alkohol provází existenci člověka již od pradávna, stejně jako oheň. Člověk objevil účinky alkoholu před mnoha tisíci lety v době, kdy se lidé živilo sběrem plodin a lovem. Alkohol který vzniká kvašením cukrů, byl objeven zcela náhodně. Prehistorická strava člověka obsahovala zkvašené rostliny, které byly nejprve divoce rostoucí a později i vypěstované. V prvopočátku byl kvasný proces spojený s cílovým produktem, tedy s alkoholem, objeven náhodně, avšak od té doby byly člověkem využity ke zkvašování všechny existující ovocné plody. Alkohol znala většina národů světa a to na všech kontingentech. Požívání alkoholických nápojů v pozdější době souviselo s kolektivními oslavami, neboť obecně vzato opilý člověk je nejšťastnější, pokud se s ostatními může podělit o svojí povznesenou náladu. Důvody k uskutečňovaným oslavám byly a i v současné době jsou nevyčerpatelné, slavil a slaví se úspěšný lov, vítězství nad nepřítelem, narození, smrt a podobně. Ve starověku byl první surovinou k výrobě požitelného etanolu pravděpodobně med. Později byly účinky alkoholu využívány také při léčení nemocných, při dezinfekci ran. Archeologickými výzkumy bylo zjištěno, že víno bylo člověkem vyráběno již před 7 000 lety.(24)

Alkohol nebyl v historii vnímán pouze kladně, ale jeho užívání bylo často trestáno či omezováno. Například v roce 1220 př. n. l. hrozila v Číně smrt každému, kdo byl přistižen opilý. V 5. a 6. století zakázali Konfucius a Budha pití alkoholických nápojů. V Indii byli naproti tomu přistižení opilci nuceni pít vařící vodu a víno či kraví moč a vřelé mléko až k smrti. Pokud byla v Indii přistižena žena v opilosti, byla jí žhavým

železem vypálena do kůže na čele podoba nádoby, z které alkohol pila, a následně byla vyhnána. Co se týká „starého Říma“, měl každý Říman právo zabít svojí ženu, pokud jí přistihl opilou. Otroci, kteří byli přistiženi opilí, byli trestáni 80 ranami holí, opilí svobodní lidé byli trestáni pouze 40 ranami. Za vlády Karla Velikého byli opilci trestáni a pokud bylo zjištěno, že pijí dál, byli popraveni.(15)

Historie užívání alkoholických nápojů je velice pestrá. Alkohol v historii i v současné době ovlivnil mnoho lidí. Alkohol patří ke kultuře lidí a k bohatosti života. Závěrem je možné uvést, že zcela jistě platí: „EST MODUS IN REBUS, SUNT CERTI DENIQUE FINES.“, tedy způsob užívání je rozhodující, určitá míra je nutná, určité hranice nesmějí být překročeny“(14)

1.3 Analytické metody zjišťování etanolu u účastníků dopravních nehod

V současné době je zjišťován alkohol u účastníků silničního provozu, potažmo u řidičů motorových vozidel, kteří měli účast na dopravní nehodě, dvěma způsoby. Jedná se o zjišťování alkoholu v krvi pomocí dechových analyzátorů, kdy toto je prováděno přímo na místě dopravní nehody, pokud to zdravotní stav podrobovaných osob dovolu- je. Druhou možností zjišťování ovlivnění alkoholem u účastníků dopravních nehod je lékařské a toxikologické vyšetření osoby při podezření z ovlivnění návykovou látkou. Na základě platné legislativy je v současné době toto vyšetření prováděno v případech, kdy účastník dopravní nehody, řidič, není schopen podrobit se dechové zkoušce, a to vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nebo v případech, kdy je provedena zkouška dechovým analyzátozem s pozitivním výsledkem a účastník silničního provozu o lékař- ské vyšetření požádá. Lékařské vyšetření při podezření z ovlivnění návykovou látkou, v tomto případě alkoholem, je spojeno mimo jiné s odběrem žilní krve.

1.3.1 Dechové analyzátory

V současné době policisté ke zjišťování alkoholu u řidičů, účastníků silničního provozu, nejčastěji používají dechový analyzátor Alcotest[®] 7410^{Plus} com firmy Dräger. Tento přístroj je určen ke stanovení hmotnostní koncentrace etanolu ve vydechovaném vzduchu z plicních alveolů. Uvedený dechový analyzátor přepočítává výsledky měření koncentrace alkoholu v dechu na koncentraci v krvi, výstupem je stanovení koncentrace

alkoholu v krvi. Cena tohoto dechového analyzátoru v současné době činí přibližně 42 000,- Kč.

Co se týká dechových analyzátorů, (v tomto případě v řadách Policie ČR nejčastěji používaného přístroje Alcotest[®] 7410^{Plus} com), považuji za nutné zmínit, že názory na přesnost stanovení alkoholu v krvi analýzou vydechaného vzduchu se velice často odlišují. Je mnoho zastánců i odpůrců těchto dechových analyzátorů. Domnívám se, že pohled na přesnost stanovení je mnohdy ovlivněn nedostatečnou znalostí uvedené problematiky, ale i komerčními důvody. V současné době nastupuje trend, který je zcela jistě ovlivněn ekonomickými faktory, kdy orgány činné v trestním řízení potažmo orgány státní správy se spokojují s výstupy z dechových analyzátorů a nejsou v rámci dokazování voleny laboratorní metody zjišťování alkoholu. Z vlastních zkušeností mohu uvést, že v rámci trestního řízení se v praxi stále častěji používají jako důkaz pouze výstupy z přístroje Alcotest[®] 7410^{Plus} com.

Obr. 1: Dechový analyzátor Alcotest[®] 7410^{Plus} com

Zdroj: www.Alkohol-tester.cz (11)

1.3.2 Stanovení etanolu v laboratorních podmínkách

Ministerstvem zdravotnictví ČR byl za účelem zajištění jednotného postupu a správnosti při průkazu a stanovení etylalkoholu vydán ve Věstníku MZ, částce 7/2006, Metodický pokyn pro postup při laboratorním stanovení alkoholu (etylalkoholu) v krvi. V Metodickém pokynu je mimo jiné uvedeno, že pro právní účely provádějí vyšetření krevního vzorku za účelem průkazu a stanovení etylalkoholu specializované toxikolo-

gické laboratoře. V bodu 10. zmiňovaného metodického pokynu jsou uvedeny zásady postupu pro plné zajištění objektivitu a průkaznosti hladiny etylalkoholu v krvi:

„c) Vzorek krve musí být vyšetřen dvěma na sobě nezávislými laboratorními metodami, z nichž jedna musí být přísně specifická. V tomto případě je metoda plynové chromatografie nezastupitelná. Jako druhé, ověřovací metody, může být použito jakékoliv jiné, sice nespecifické, nicméně však přesné metody (Widmarkova, enzymatická, apod.). Plynovou chromatografií je nutno provést z téhož vzorku nejméně dvakrát, ověřovací zkoušku nejméně jedenkrát.

d) Dosažené výsledky se uvádějí v hodnotě g/kg. Pokud dosažené výsledky oběma metodami se od sebe liší o více než 0,2 g/kg do hodnoty 3,0 g/kg a o 0,3 g/kg při hodnotách vyšších než 3,0 g/kg a nejde o krev mrtvolnou nebo hnilobně změněnou, je nutno vyšetření opakovat, a to tak, že vyšetření plynovou chromatografií se znovu provede 2x a vyšetření ověřovací metodou rovněž 2 x z téhož vzorku.

e) Za pozitivní průkaz požití alkoholického nápoje se pokládá hladina etylalkoholu v krvi vyšší než 0,20 g/kg, stanovená metodou plynové chromatografie.“**(26)**

„Alkohol je v krvi pozitivní, jestliže se při vyšetření plynovou chromatografií zjistí nejméně 0,21 g/kg. Hodnota do 0,20 g/kg se bere za neprůkaznou.“**(12)**

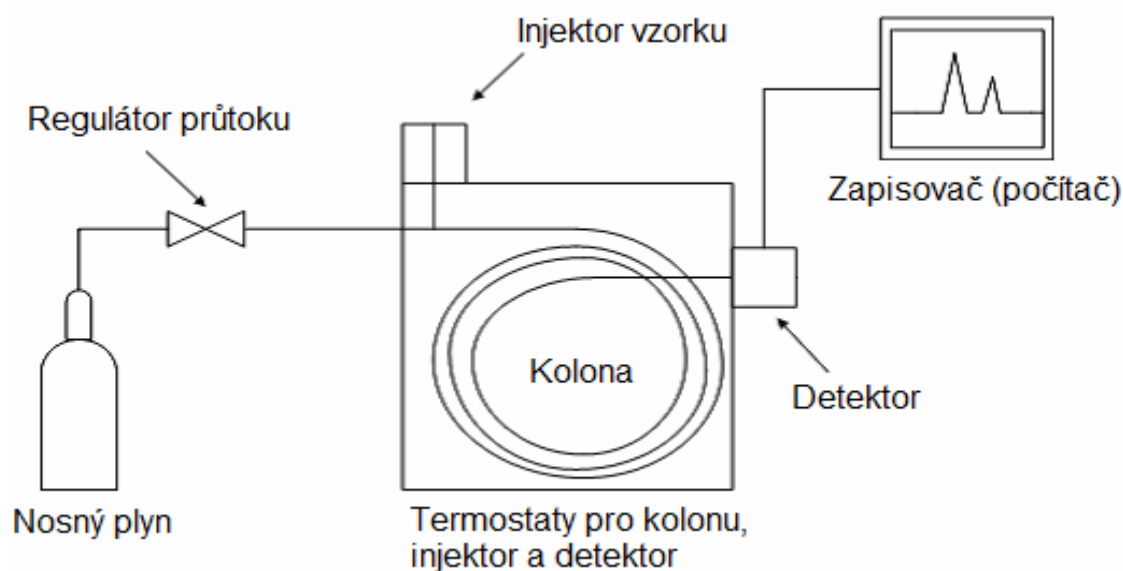
Plynová chromatografie je analytickou a separační metodou mající výsadní postavení v analýze těkavých látek. Hlavními výhodami této techniky je jednoduché a rychlé provedení analýzy, účinná separace a identifikace i jiných těkavých látek a malé množství vzorku potřebné k analýze. V praxi bývají nejvíce rozšířené plynové chromatografy s kapilárními kolonami - viz. obr. 2.

V případě Widmarkovy metody spočívá její princip v oddestilování ethanolu obsaženého v krvi a jeho oxidaci známým nadbytkem dichromanu draselného v kyselině sírové. Přebytek dichromanu se stanovuje jodometrickou titrací. Widmarkova metoda není považována za specifickou, protože v krvi mohou být obsaženy i jiné látky, které dichroman oxiduje.

Z biologických metod je možno jmenovat metodu ADH. V této metodě jde v podstatě o enzymatické určení alkoholu v krvi katalytickou oxidací etylalkoholu na acetaldehyd pomocí alkoholdehydrogenázy (ADH).

Alkohol je možné v organismu prokázat také vyšetřením jiných tělních tekutin, zejména pak moči. Přesnost výsledku vyšetření je stejná jako u vyšetření krve, avšak následná interpretace výsledku se zaměřením na stupeň ovlivnění vyšetřované osoby je značně komplikovaná.

Obr. 2: Zjednodušené schéma plynového chromatografu

Zdroj: <http://www.chemi.muni.cz/~literak/uvod.pdf>

1.4 Vliv alkoholu na účastníky silničního provozu

Ačkoliv jsou účinky alkoholu velmi všestranné, je alkohol řazen mezi látky tlumivé, a to stejně jako například barbituráty. Dá se říci, že téměř žádná jiná droga kromě alkoholu neposkytuje tak široké spektrum účinků. Alkohol poskytuje svému konzumentovi především chuťové požitky, avšak též organismu dodává vodu, elektrolyty a také do jisté míry i živiny. Alkohol je vyhledáván především pro své působení na lidskou psychiku, protože má trankvilizační účinek, kdy odstraňuje špatnou náladu a nahrazuje jí dobrou. Působí také tak, že odstraňuje úzkost, uspává a tlumí vnímání bolesti. Alkohol celkově utlumuje činnost centrální nervové soustavy, a to od nejvyšších etází

k nejnižším, tedy od mozkové kůry přes podkorová centra a mozeček až po centra vitálních funkcí, která jsou uložena v prodloužené míše.(9)

„Postižení mozkové kůry účinkem alkoholu se projevuje v resorpční fázi excitací, pociťované jako euforie. Excitace, resp. euforie, není nikdy vyvolána povzbudivým účinkem alkoholu, ale vždy jeho efektem tlumivým, jímž se vyřadí zejména rozumová a kontrolní funkce mozkové kůry. Současně se subjektivními pocity větších psychických a fyzických schopností dochází k přeceňování sebe sama a ke ztrátě sebekontroly.“(12)

U osob pod vlivem alkoholu dochází k poruchám sensorických a motorických funkcí. Vlivem alkoholu jsou postiženy též smyslové vjemy, kdy nejprve dochází k poruchám zraku a později i sluchu. Co se týká zraku, dochází k poruše adaptace na světlo a tmu, bočního, binokulárního a plastického vidění. Prodlužuje se doba potřebná pro příjem zrakových i sluchových vjemů a objevují se poruchy barvocitu, zejména pak při rozlišování zelené a červené barvy. Alkohol má vliv nejen na psychickou sféru, jak je výše uvedeno, ale souběžně dochází k poruchám v motorické sféře, kdy nejprve dochází k poruchám jemnějších a složitějších činností. Při vyšším stupni ovlivnění dochází i k poruchám hrubé motorické sféry základních pohybů, jako například chůze. Pod vlivem alkoholu bývá více narušena přesnost než rychlost, člověk pod vlivem alkoholu se dopouští chyb a volí často riskantní řešení nastalých situací.

Právě výše popsané účinky alkoholu jsou nebezpečné pro silniční provoz, a to vzhledem k tomu, že účastenství v silničním provozu samo o sobě klade vysoké nároky na soustředění a na účinné reakce.

„Intenzita účinku alkoholu na lidský organismus je závislá na: **1.** výši hladiny alkoholu v krvi, **2.** trendu křivky hladiny alkoholu v krvi (ve fázi resorpce alkoholu do krve a na vrcholu je stupeň postižení centrálního nervového systému nejméně dvojnásobný oproti stejné hladině ve fázi eliminace), **3.** věku a návyku k pití alkoholu, neboť u dospělých přivyklých pití, s neporušenou funkcí především jaterních buněk, jsou projevy mírnější než u osob nenavyklých pití alkoholu.“

Ovlivnění alkoholem je možno rozlišit do několika stupňů a to zejména podle hloubky postižení psychických, sensorických a motorických funkcí:

- **Podnapilost**, kdy množství alkoholu v krvi se pohybuje v rozmezí **0,51–1,00 g/kg** – nejmírnější stupeň ovlivnění vyznačující se zejména mírným postižením duševních, smyslových a jemných pohybových funkcí, kdy poruchy bývají zjistitelné většinou jen speciálními testy.
- **Lehký stupeň opilsti**, kdy množství alkoholu v krvi se pohybuje v rozmezí **1,01–1,50 g/kg** – lehké postižení psychických, smyslových i motorických funkcí. Nejnápadnější je porucha psychiky, dochází k oslabení etických norem a morálních zábran. Smyslové orgány jsou postiženy natolik, že dochází k zhoršení sluchu. Zrak je porušen zejména tím, že je zhoršeno prostorové vidění a adaptace na světlo a tmu.
- **Střední stupeň opilsti**, kdy množství alkoholu v krvi se pohybuje v rozmezí **1,51–2,00 g/kg** – výrazné postižení psychické a sensorické sféry. Dochází k výraznému zpomalení tělesných výkonů na mozkové podněty. Je postižena motorika, což se projevuje zejména nejistou, až vrávoravou chůzí.
- **Těžký stupeň opilsti**, kdy množství alkoholu v krvi se pohybuje v rozmezí **2,01–3,00 g/kg** – ztráta místní a časové orientace, zpomalená až utlumená výbava představ. V psychické sféře se projevuje tupostí a v pohybové oblasti je patrna vrávoravá chůze s častými pády, až neschopností samostatného pohybu.
- **Otrava alkoholem**, kdy množství alkoholu v krvi je **nad 3,01 g/kg** – útlum vyšší nervové činnosti charakterizován v psychické sféře bezvědomím a ve sféře motorické tedy neschopností pohybu.

V případě, že účastník silničního provozu má v krvi 0,2 g/kg alkoholu, nastává u něho příjemný pocit uvolnění, avšak zhoršuje se odhad vzdáleností a naopak se zvyšuje ochota riskovat. Při zvýšení hladiny alkoholu v krvi nad 0,3 g/kg roste riziko nehodovosti. Zhruba od hladiny 0,5 g/kg alkoholu v krvi se u řidiče významně prodlužuje jeho reakční doba, schopnost soustředit se je snížena a zrak se hůře adaptuje na změny intenzity světla. U řidičů s hladinou alkoholu v krvi zvýšenou na 0,8–1,0 g/kg se čtyřikrát až sedmkrát zvyšuje možnost vzniku dopravní nehody oproti řidičům střízlivým. Při hladině 1,5 g/kg a vyšší se u řidiče prodlužuje reakční doba. Dochází k podstatnému narušení

svalové koordinace a intenzivně se stírá schopnost objektivního hodnocení vlastního jednání.(12)

Podle Borkensteina alkohol ovlivňuje schopnost vnímání a jednání a také i riziko nehody. Pokud je hladina alkoholu v krvi v množství 0,5 g/kg, je riziko dopravní nehody přibližně 1,5krát vyšší než u střízlivého řidiče. U řidičů s hladinou alkoholu v krvi vyšší než 1,5 g/kg je přibližně 200krát vyšší riziko smrti oproti řidičům střízlivým.(2)

Pro studium vlivu alkoholu a jiných drog na schopnost řídit motorové vozidlo byla vyvinuta a v literatuře je uváděna metoda odpovědnostní analýzy. Podstatou této analýzy je, že byly vytipovány polehčující faktory pro odpovědnost řidiče za dopravní nehodu. Jako polehčující faktor je uváděn špatný technický stav motorového vozidla a také vozovky, zhoršená viditelnost v noci, dodržování dopravních předpisů, únava řidiče a obtížnost vzniklé situace v silničním provozu. Dopravní nehody, při kterých řidič zemřel, byly dále rozděleny na nehody, za které nesl řidič plnou vinu, a na takové, při kterých byly zjištěny výše uvedené polehčující faktory. Z uvedených skupin byly dále vybráni řidiči, u nichž byla zjištěna vyšší koncentrace alkoholu v krvi než 0,5 g/kg, přičemž bylo zjištěno, že počet těchto řidičů byl podstatně vyšší ve skupině, u které nebyly zaznamenány polehčující faktory.

Metodou poměru šanci (odds ratio) bylo vypočítáno relativní riziko:

$$(a * d)/(b * c)$$

a – řidiči bez polehčujících faktorů s koncentrací alkoholu v krvi vyšší než 0,5 g/kg

b – řidiči bez polehčujících faktorů s koncentrací alkoholu v krvi nižší než 0,5 g/kg

c – řidiči s polehčujícími faktory a koncentrací alkoholu v krvi vyšší než 0,5 g/kg

d – řidiči s polehčujícími faktory a koncentrací alkoholu v krvi nižší než 0,5 g/kg

Při hladině 0,5–1,0 g/kg alkoholu v krvi bylo relativní riziko dvojnásobné a při hladině alkoholu v krvi 1,01–1,5 g/kg pětinásobné.(23)

Bylo pozorováno, že řidiči u kterých byla zjištěna hladina alkoholu v krvi vyšší než 0,5 g/kg se statisticky významně častěji vyskytovali v nehodách jednoho osobního automobilu.(1)(29)

1.4.1 Metabolismus alkoholu

Ke vstřebávání alkoholu nedochází ústní sliznicí, ale začíná se vstřebávat až v žaludku, odkud se vstřebává asi z jedné pětiny, přičemž zbytek se vstřebává z tenkého střeva. Vstřebávání alkoholu nalačno je rychlejší než při současném požití potravy. Proces difuze alkoholu prakticky začíná od počátku konzumace alkoholu. Po ukončení požívání alkoholických nápojů je nalačno alkohol vstřebáván do 30 minut, avšak při lehké náplni žaludku do 60 minut, při vydatné náplni žaludku do 90 minut a při nadměrné náplni do 120 minut. Většiny alkoholu se organismus zbavuje fyziologicky a to tak, že se metabolizuje oxidací. Oxidace alkoholu probíhá v játrech a to přibližně z 90 %. Malé množství alkoholu je vylučováno v nezměněné podobě močí a stolicí (cca 0,5–3 %), potem (až 5 %) a dechem (cca 5–10 %). U žen je vzhledem k vyššímu množství tuku v těle průměrný obsah vody 60 %. U mužů činní průměrný obsah vody v těle 70 %. Proto je koncentrace alkoholu v krvi u ženy po požití stejného množství alkoholu vyšší než u muže stejné hmotnosti.

V odborné literatuře jsou uváděny hodnoty týkající se rychlosti poklesu koncentrace alkoholu v krvi. Ty se pohybují v rozmezí 0,12–0,20 g. Někdy je uváděna horní hodnota pro rychlost poklesu pouze 0,18 g/kg za hodinu.

Koncentrace alkoholu v krvi a taktéž v ostatním biologickém materiálu je vyjadřována v soustavě SI, tedy v g/kg. Ve starší i současné literatuře a zejména pak v praxi je často uváděn pojem promile (‰), který je svou číselnou hodnotou totožný s g/kg.**(10)(16)(12)**

1.5 Legislativa týkající se alkoholu u řidičů motorových vozidel

1.5.1 Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů

V zákoně č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů je v § 5, odst. 2, písm. b) uvedeno, že řidič nesmí „řídít vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem“.**(33)**

1.5.2 *Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon – účinný do 31. 12. 2009*

Do konce roku 2009, tedy ve sledovaném období, kterým se zabývá tato práce se mohl řidič motorového vozidla, účastník silničního provozu, dopustit protiprávního jednání, trestného činu Ohrožení pod vlivem návykové látky ve smyslu ustanovení § 201 trestního zákona takto:

„(1) Kdo, byť i z nedbalosti, vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až na tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

a) byl-li za čin uvedený v odstavci 1 v posledních dvou letech odsouzen nebo z výkonu trestu odnětí svobody uloženého za takový čin propuštěn,

b) byl-li za obdobný čin spáchaný pod vlivem návykové látky v posledních dvou letech postižen,

c) způsobí-li takovým činem havárii, dopravní nebo jinou nehodu, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek,

d) spáchá-li takový čin při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých je vliv návykové látky zvláště nebezpečný, zejména řídí-li hromadný dopravní prostředek.“(30)

1.5.3 *Zákon č. 200/90 Sb., o přestupcích*

Zákon o přestupcích uvádí v § 30 Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi:

„(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

...

g) požije alkoholický nápoj nebo užije jinou návykovou látku, ačkoliv ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohl ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek,

h) po použití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky vykonává činnost uvedenou v písmenu g),

ch) ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil požitím alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, vykonává činnost uvedenou v písmenu g),

i) odepře se podrobit vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, k němuž byl vyzván podle zvláštního právního předpisu,

...

(2) Za přešůpek podle odstavce 1 písm. ... g) až i) lze uložit pokutu od 25 000 Kč do 50 000 Kč a zákaz činnosti od 1 do 2 let...

(3) Sankci za přešůpek uvedený v odstavci 1 písm. g) až i) lze snížit pod stanovenou hranici jen tehdy, že byl prokázán dechovou zkouškou nebo lékařským vyšetřením obsah alkoholu v krvi v množství pod 0,5 promile a současně nebylo užito žádné jiné návykové látky.“(32)

1.5.4 Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Tento zákon v §16 Vyšetření přítomnosti alkoholu nebo jiné návykové látky uvádí:

„(1) Osoba, která vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek, nesmí požívat alkoholické nápoje nebo užívat jiné návykové látky při výkonu této činnosti nebo před jejím vykonáváním.

(2) Orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu je povinna se podrobit osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti podle odstavce 1 pod vlivem alkoholu, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje. Spočívá-li orientační vyšetření zjišťující obsah alkoholu v dechové zkoušce provedené analyzátozem alkoholu v dechu, splňující podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, odborné lékařské vyšetření se neprovede. V případě, že osoba tento způsob orientačního vyšetření odmítne, provede se odborné lékařské vyšetření.

(3) Orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícím obsah jiné návykové látky než alkoholu je povinna se podrobit osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti podle odstavce 1 pod vlivem jiné návykové látky, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s užitím jiné návykové látky.

(4) Vyzvat osobu podle odstavců 1 až 3 ke splnění povinnosti podrobit se vyšetření podle odstavce 2 a 3 je oprávněn příslušník Policie České republiky, příslušník Vojenské policie, příslušník Vězeňské služby České republiky, zaměstnavatel, její ošetřující lékař, strážník obecní policie nebo osoby pověřené kontrolou osob, které vykonávají činnost, při níž by mohly ohrozit život nebo zdraví svoje anebo dalších osob nebo poškodit majetek.

(5) Orientační vyšetření provádí útvar Policie České republiky, útvar Vojenské policie, Vězeňská služba České republiky, osoba pověřená kontrolou osob, které vykonávají činnost, při níž by mohly ohrozit život anebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek, zaměstnavatel, ošetřující lékař nebo obecní policie. Odborné lékařské vyšetření provádí zdravotnické zařízení k tomu odborně a provozně způsobilé. Odmítne-li osoba podle odstavců 1 až 3 vyšetření podle odstavců 2 a 3, hledí se na ni, jako by byla pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.

(6) Zdravotnické zařízení k tomu odborně a provozně způsobilé je povinno poskytnout subjektům uvedeným v odstavci 4 potřebnou pomoc provedením odběru biologického materiálu.

(7) Zdravotnické zařízení je povinno sdělit výsledky vyšetření subjektům uvedeným v odstavci 4 na základě jejich žádosti. To neplatí, je-li pacient vyšetřován na přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky v organismu pouze v souvislosti s poskytovanou zdravotní péčí pro diferenciální diagnostiku.

(8) Vyšetření biologického materiálu a dopravu do zdravotnického zařízení za účelem provedení odborného lékařského vyšetření hradí v případě, že se prokáže přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky než alkoholu, vyšetřovaná osoba. Neprokáže-li se přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, náklady podle věty první nese osoba, která podle odstavce 4 k vyšetření vyzvala, s výjimkou případů

diferenciální diagnózy hrazené z veřejného zdravotního pojištění podle zvláštního právního předpisů.

(9) Za dopravu osob do zdravotnického zařízení odpovídá osoba, která k vyšetření podle odstavce 4 vyzvala.“**(34)**

V § 2 výše citované zákona je upřesněno, že odběrem biologického materiálu se rozumí zejména odběr vzorku žilní krve, moči, slin, vlasů nebo stěru z kůže či sliznic.**(34)**

1.5.5 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Od 1. 1. 2010 nabyt účinnosti zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, kdy řidič, účastník silničního provozu, se může dopustit protiprávního jednání, přečinu Ohrožení pod vlivem návykové látky ve smyslu ustanovení § 274 trestního zákoníku:

„(1) Kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 havárii, dopravní nebo jinou nehodu, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek,

b) spáchá-li takový čin při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých je vliv návykové látky zvlášť nebezpečný, zejména řídí-li hromadný dopravní prostředek, nebo,

c) byl-li za takový čin v posledních dvou letech odsouzen nebo z výkonu trestu odnětí svobody uloženého za takový čin propuštěn.“**(35)**

U přečinu Ohrožení pod vlivem návykové látky dle ustanovení § 274 trestního zákoníku došlo k úpravě skutkové podstaty, kdy oproti trestnému činu Ohrožení pod vlivem návykové látky dle ustanovení § 201 trestního zákona, bylo zákonodárcem vypuštěno v odstavci (1) „byť i z nedbalosti“ a dále došlo k úpravám znění v odstavci (2). Ke změně trestní sazby u přečinu Ohrožení pod vlivem návykové látky ve smyslu ustano-

vení § 274 trestního zákoníku oproti trestnému činu Ohrožení pod vlivem návykové látky dle ustanovení § 201 trestního zákona nedošlo.

1.6 Teritorium okresu Pelhřimov

Okres Pelhřimov se rozprostírá na území Českomoravské vrchoviny a v současné době je začleněn do organizační struktury Kraje Vysočina. Pro okres Pelhřimov je charakteristická velmi nízká hustota osídlení a to 56,6 obyvatel na kilometr čtvereční. Ve městech žije 64 % obyvatelstva okresu. K 31. 12. 2007 bylo v okrese Pelhřimov 120 obcí, kdy více jak polovinu z nich tvořily obce do 199 obyvatel. Jedenáct obcí, včetně 8 měst, mělo nad 1 000 obyvatel a pouze tři města měla více než 5 000 obyvatel. Co se týče průměrného věku obyvatelstva, tak tento činí 40,7 roku a je nejvyšší v Kraji Vysočina. Podle údajů statistického úřadu žilo k 30. 6. 2007 v okrese Pelhřimov 72 958 obyvatel, z toho 36 694 žen. V produktivním věku bylo cca 70 % obyvatel.(37)

Teritorium okresu patří k vyhledávaným rekreačním místům České republiky zejména pro přírodní krásy a relativní nedotčenost civilizačními vlivy. Okres Pelhřimov má rozlohu 1 290 km² a výrazně podhorský ráz, přičemž nadmořská výška činí 550-600 metrů. Klimatické poměry okresu Pelhřimov jsou „drsné“ a vyznačují se větším množstvím vodních srážek.

Dopravní síť Pelhřimovska je tvořena zhruba jedním tisícem kilometrů silnic. Na silnice I. třídy připadá 69 km a na silnice II. třídy 291 km. Okres Pelhřimov protíná také dálnice D1, a to od km 73,751 do km 93,900. Na silnice III. třídy a místní komunikace připadá zbývajících 620 km.

Průměr střední délky života byl uváděn u mužů 71,6 roku a u žen 77,8 roku, což je zapříčiněno mimo jiné menším emisním zatížením krajiny a její relativní zachovalostí, kdy tyto skutečnosti přispívají právě k poměrně vysoké střední délce života.(7)

2 Cíl práce a hypotéza

Cílem práce je stanovit míru negativního vlivu alkoholu na schopnost účastnit se dopravy. Druhým cílem je stanovit sociální následky dopravních nehod pod vlivem alkoholu na účastníky těchto nehod.

Byly formulovány pracovní hypotézy, že požití alkoholu má negativní vliv na schopnost bezpečně se účastnit dopravy a následky dopravních nehod pod vlivem alkoholu mají negativní sociální dopad.

3 Metodika

Při tvorbě práce jsem spolupracoval s odborníky na danou oblast a využil jsem metody analýzy dostupných materiálů (i cizojazyčné literatury), metody komparativního zkoumání. Provedl jsem retrospektivní obsahovou analýzu dat shromážděných při dokumentaci dopravních nehod Policií ČR a statistik Ministerstva vnitra ČR, za užití výše uvedené metody komparativního zkoumání (porovnal jsem všechny dopravní nehody, ke kterým došlo pod vlivem alkoholu v rámci místní příslušnosti Územního odboru Služby kriminální policie a vyšetřování Pelhřimov, v rámci místní příslušnosti Územního odboru Vnější služby Pelhřimov a Policie České republiky, Správy Středočeského kraje, Dálničního oddělení Bernartice).

4 Výsledky

4.1 Nehodovost na pozemních komunikacích ČR za rok 2007-2009

V roce 2007 bylo Policií České republiky šetřeno 182 736 dopravních nehod. V tomto roce došlo při dopravních nehodách k usmrcení 1 123 osob. Těžce zraněno bylo 3 960 osob a 25 382 osob utrpělo lehká zranění. Hmotná škoda, která při nehodách vznikla, byla odhadnuta na 8,467 mld. Kč.

Pod vlivem alkoholu bylo v roce 2007 způsobeno 7 466 dopravních nehod, což je 4,3 % z celkového počtu. Při dopravních nehodách zaviněných pod vlivem alkoholu došlo k usmrcení 36 osob a dále došlo ke zranění 2 881 osob. Nejvíce nehod pod vlivem alkoholu způsobili řidiči osobních automobilů, a to celkem 6 097 nehod. Řidiči nákladních automobilů způsobili pod vlivem alkoholu 467 nehod, cyklisté 462 nehod, chodci 196 nehod, řidiči motocyklů 138 nehod, řidiči traktorů 33 nehod a řidiči malých motocyklů 21 nehod. Za zmínku stojí také fakt, že chodci, účastníci silničního provozu, zavinili v roce 2007 celkem 1 576 nehod, přičemž každý osmý chodec byl v době dopravní nehody pod vlivem alkoholu.(17)

V průběhu roku 2008 šetřila Policie České republiky celkem 160 376 dopravních nehod. V souvislosti s dopravními nehodami došlo k úmrtí celkem 992 osob a dále bylo 3 809 osob zraněno těžce a 24 776 lehce. Hmotná škoda způsobená dopravními nehodami byla odhadnuta na 7741,464 mil. Kč.

V roce 2008 bylo pod vlivem alkoholu zaviněno celkem 7 252 nehod, což představuje 4,8 % z celkového počtu dopravních nehod. Při dopravních nehodách zaviněných pod vlivem alkoholu došlo k usmrcení 80 osob a ke zranění 2 972 osob. V porovnání s rokem 2007 je počet nehod zaviněných pod vlivem alkoholu nižší o 214, avšak počet usmrcených je vyšší o 44 osob, což představuje nárůst o 122 %. Nejvíce nehod pod vlivem alkoholu způsobili řidiči osobních automobilů, a to celkem 5 879. Řidiči nákladních automobilů způsobili pod vlivem alkoholu 517 nehod, cyklisté 436 nehod, chodci 203 nehod, řidiči motocyklů 108 nehod, řidiči traktorů 15 nehod a řidiči malých motocyklů 30 nehod. Chodci v roce 2008 zavinili celkem 1 477 nehod,

přičemž 203 z nich bylo pod vlivem alkoholu. Tedy téměř každý sedmý chodec, který zavinil dopravní nehodu byl pod vlivem alkoholu.(18)

V průběhu roku 2009 bylo Policií České republiky šetřeno celkem 74 815 dopravních nehod. Při dopravních nehodách v tomto roce došlo k úmrtí 832 osob, těžce zraněno bylo 3 536 osob a 23 777 osob bylo zraněno lehce. Škoda způsobená při dopravních nehodách v roce 2008 byla odhadnuta na 4981,09 mil. Kč.

Alkohol byl zjištěn při 5 725 nehodách a podílel se tak na 8,1 % všech dopravních nehod. Při dopravních nehodách zaviněných pod vlivem alkoholu došlo k usmrcení 123 osob a ke zranění 2 658 osob. V porovnání s rokem 2008 je počet nehod zaviněných pod vlivem alkoholu nižší o 1 527, avšak počet usmrcených je vyšší o 43 osob, což představuje nárůst o 53,8 %. Nejvíce nehod pod vlivem alkoholu způsobili řidiči osobních automobilů a to celkem 4 462 nehod. Řidiči nákladních automobilů způsobili pod vlivem alkoholu 343 nehod, cyklisté 522 nehod, chodci 203 nehod, řidiči motocyklů 115 nehod, řidiči traktorů 12 nehod a řidiči malých motocyklů 17 nehod. Chodci v roce 2009 zavinili celkem 1 304 nehod, přičemž 203 z nich bylo pod vlivem alkoholu. Tedy téměř každý šestý chodec, který zavinil dopravní nehodu, byl pod vlivem alkoholu. V průměru téměř každá šestá usmrcená osoba z celkového počtu usmrcených při dopravních nehodách byla usmrcena při nehodě zaviněné pod vlivem alkoholu. Počet osob usmrcených při nehodách pod vlivem alkoholu byl v roce 2009 nejvyšší za posledních šest let, přičemž podíl následků těchto nehod na celkovém počtu silničních obětí je nejvyšším za posledních 15 let.(19)

V porovnání s předcházejícími roky došlo v roce 2009 k rapidnímu poklesu dopravních nehod, které Policie České republiky šetřila. Domnívám se, že tento pokles však není zapříčiněn tím, že ve skutečnosti došlo ke snížení počtu dopravních nehod, ale tím, že došlo ke změně legislativy. Policie české republiky není proto k dopravním nehodám občany přivolávána, pokud nedojde ke zranění osob nebo ke škodě nad 100 000,- Kč. Podle mého názoru došlo pouze k tomu, že se snížil počet statisticky vykázaných nehod, ale skutečnost je pravděpodobně zcela jiná. Právě z těchto důvodů Policie České republiky od počátku roku 2009 řeší méně nehod.

Alarmujícím zjištěním je to, že při dopravních nehodách zaviněných pod vlivem alkoholu, dochází k nárůstu usmrcených osob.

4.1.1 Dopravní nehody pod vlivem alkoholu v teritoriu okresu Pelhřimov v roce 2007

Ve sledovaném období roku 2007 došlo v teritoriu okresu Pelhřimov (mimo dálnici D1) k celkem 1 289 dopravním nehodám, při kterých bylo usmrceno 11 osob, 50 osob utrpělo těžké zranění a 233 osob zranění lehké. Pod vlivem alkoholu bylo způsobeno 88 dopravních nehod, při kterých došlo k těžkému zranění 1 osoby a 30 osob bylo zraněno lehce. Hmotná škoda byla odhadnuta na 78,7590 mil. Kč. Odhadnutá hmotná škoda u dopravních nehod pod vlivem alkoholu činila 2,9091 mil. Kč.**(20)**

4.1.2 Dopravní nehody pod vlivem alkoholu v teritoriu okresu Pelhřimov v roce 2008

Ve sledovaném období roku 2008 došlo v teritoriu okresu Pelhřimov (mimo dálnici D1) k celkem 1 071 dopravním nehodám, při kterých bylo usmrceno 16 osob, 55 osob utrpělo těžké zranění a 215 osob zranění lehké. Pod vlivem alkoholu bylo způsobeno 95 dopravních nehod, při kterých došlo k těžkému zranění 1 osoby a 28 osob bylo zraněno lehce. Hmotná škoda byla odhadnuta na 66,2221 mil. Kč. Odhadnutá hmotná škoda u dopravních nehod pod vlivem alkoholu činila 3,7089 mil. Kč.**(21)**

4.1.3 Dopravní nehody pod vlivem alkoholu v teritoriu okresu Pelhřimov v roce 2009

Ve sledovaném období roku 2009 došlo v teritoriu okresu Pelhřimov (mimo dálnici D1) k celkem 324 dopravním nehodám, při kterých byly usmrceny 4 osoby, 40 osob utrpělo těžké zranění a 180 osob zranění lehké. Pod vlivem alkoholu bylo způsobeno 33 dopravních nehod, při kterých došlo k úmrtí 1 osoby, těžkému zranění 4 osob a 10 osob bylo zraněno lehce. Hmotná škoda byla odhadnuta na 39,1484 mil. Kč. Odhadnutá hmotná škoda u dopravních nehod pod vlivem alkoholu činila 1,7080 mil. Kč.**(22)**

Výše uvedená data byla čerpána ze statistických údajů Jednotného informačního systému Policie České republiky za sledované období let 2007 až 2009 a týkala se dopravních nehod, ke kterým došlo v okrese Pelhřimov. Vzhledem k systému vykazování, kdy ve statistikách za okres Pelhřimov nejsou zahrnuty údaje o nehodách na dálnici D1 (km 73,751 až km 93,900 – úsek spadající do teritoria okresu Pelhřimov), bylo nutné

zjistit tyto údaje a zahrnout je do celkového sumáře za teritorium okresu Pelhřimov. Vyhodnocením evidencí Dálničního oddělení Bernartice jsem zjistil, že na Dálnici D1 v úseku km 73,751 až km 93,900, tedy v úseku, který spadá do teritoria okresu Pelhřimov, došlo ve sledovaném období k 9 dopravním nehodám pod vlivem alkoholu.

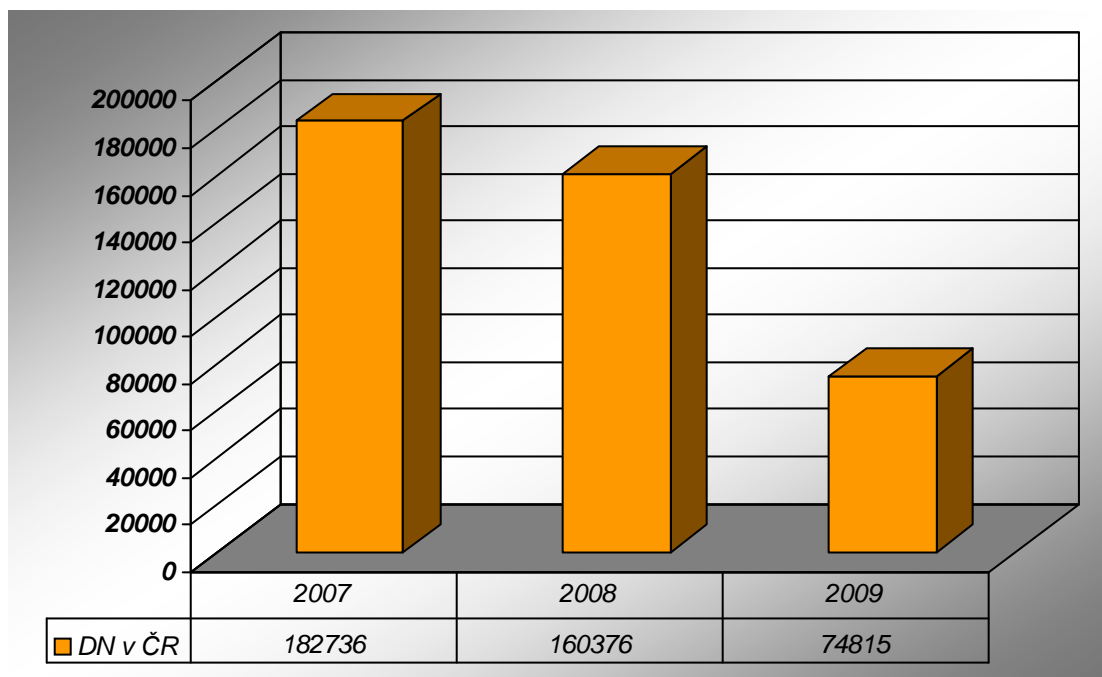
V roce 2007 zde došlo k 6 dopravním nehodám pod vlivem alkoholu, při kterých byla usmrcena 1 osoba 53 letý muž, který byl účasten v silničním provozu na dálnici D1 jako chodec, a 1 osoba byla zraněna lehce. Hmotná škoda byla odhadnuta na 119 600,- Kč.

V roce 2008 zde došlo k 2 dopravním nehodám pod vlivem alkoholu, při kterých nedošlo k úmrtí ani zranění osob. Hmotná škoda byla odhadnuta na 180 000,- Kč.

V roce 2009 zde došlo k 1 dopravní nehodě pod vlivem alkoholu, při které nedošlo k úmrtí ani zranění osob. Hmotná škoda byla odhadnuta na 20 000,- Kč.

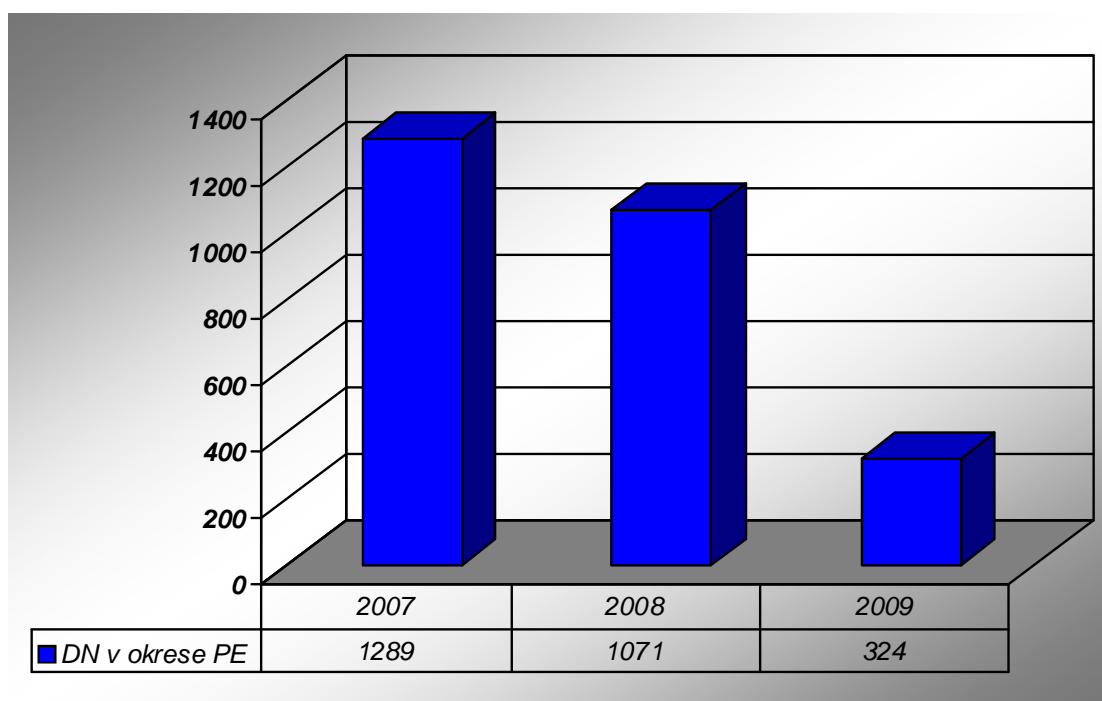
V období let 2007–2009 bylo pod vlivem alkoholu v teritoriu okresu Pelhřimov způsobeno celkem 216 dopravních nehod při kterých byly usmrceny 2 osoby, muži ve věku 53 a 32 let, 6 osob utrpělo těžké zranění a 69 osob bylo zraněno lehce. Hmotná škoda byla odhadnuta na 8,6456 mil. Kč.

Graf č. 1: Dopravní nehody v ČR za sledované období 2007-2009

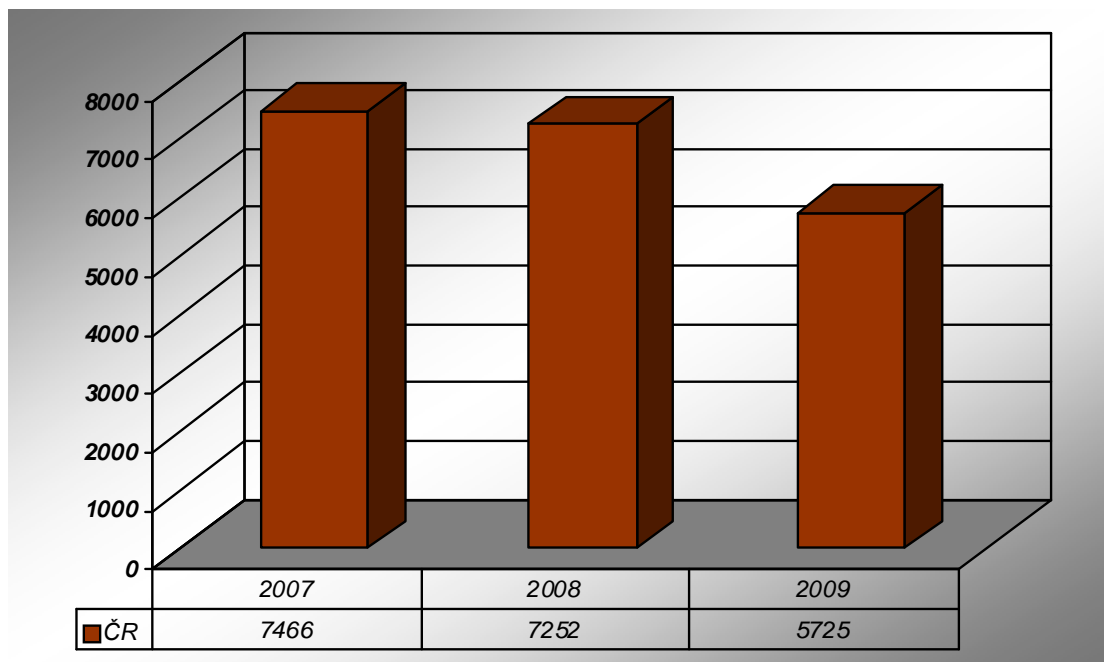
Zdroj: Policie ČR, Informační systém Ředitelství služby dopravní policie

Graf č. 2: Dopravní nehody v okrese Pelhřimov za sledované období 2007-2009

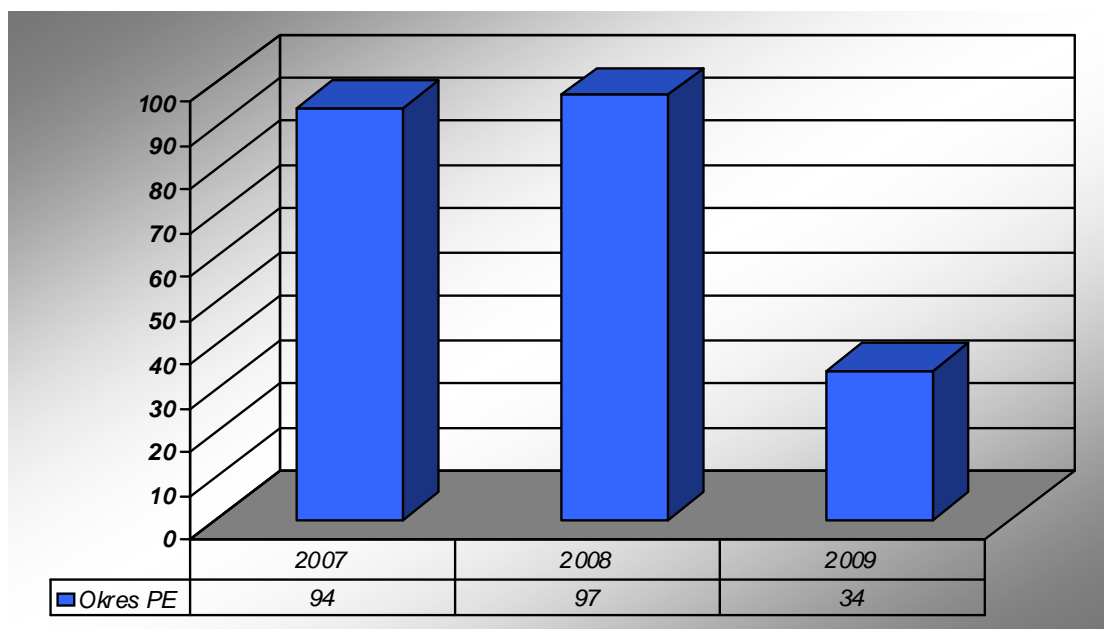
Zdroj: Policie ČR, Informační systém Ředitelství služby dopravní policie

Graf č. 3: Dopravní nehody pod vlivem alkoholu v ČR za sledované období 2007-2009

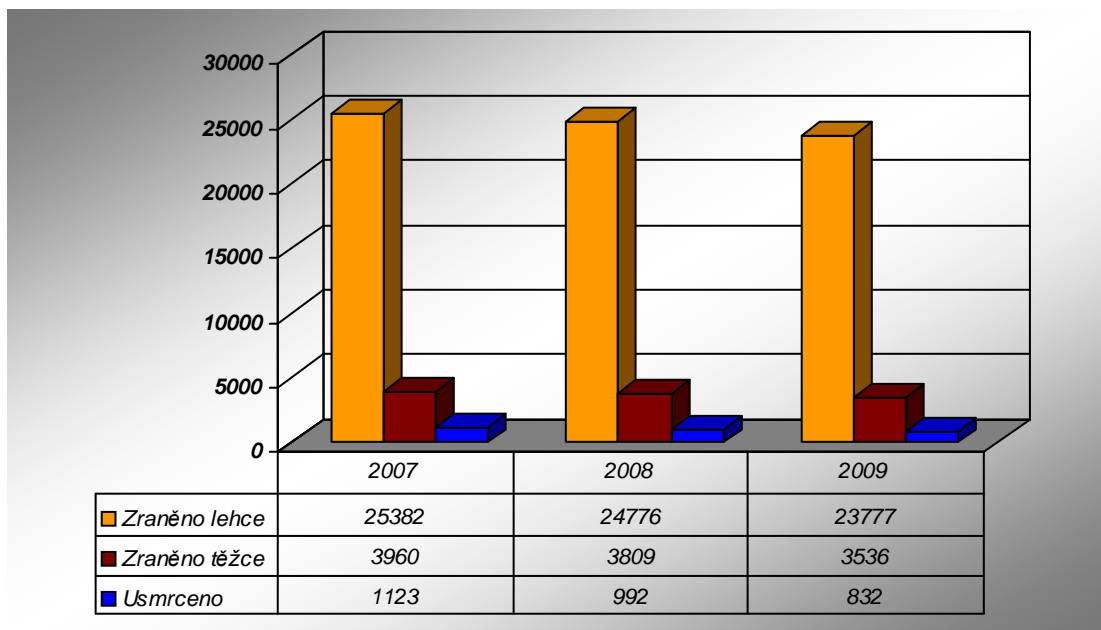
Zdroj: Policie ČR, Informační systém Ředitelství služby dopravní policie

Graf č.4: Dopravní nehody pod vlivem alkoholu v okrese Pelhřimov za sledované období 2007-2009

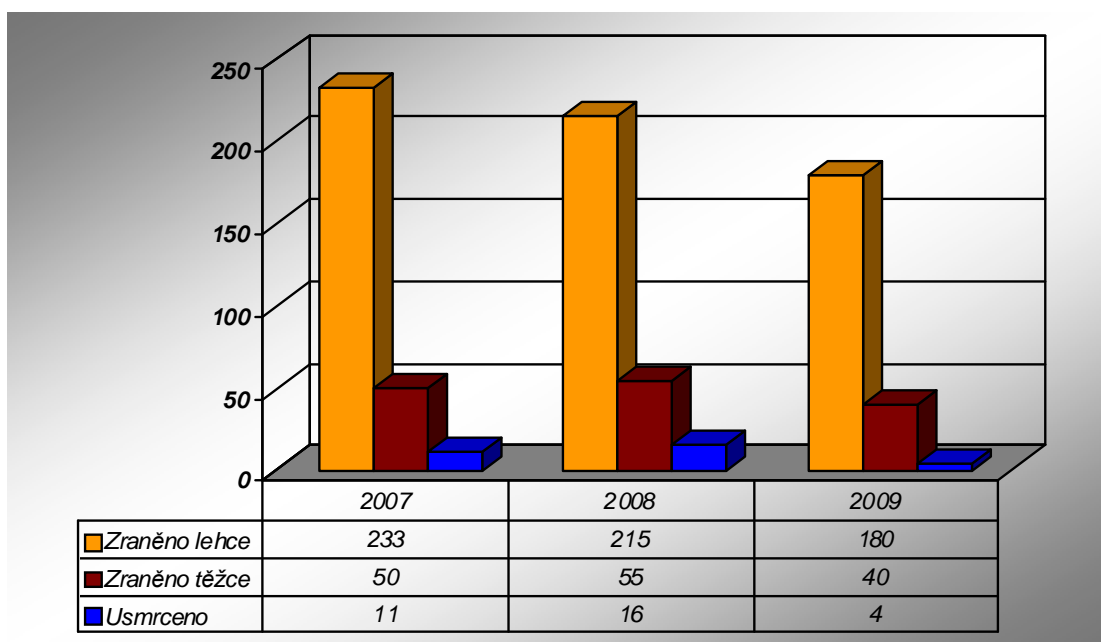
Zdroj: Policie ČR, Informační systém Ředitelství služby dopravní policie

Graf č. 5: Následky dopravních nehod v ČR za sledované období 2007-2009

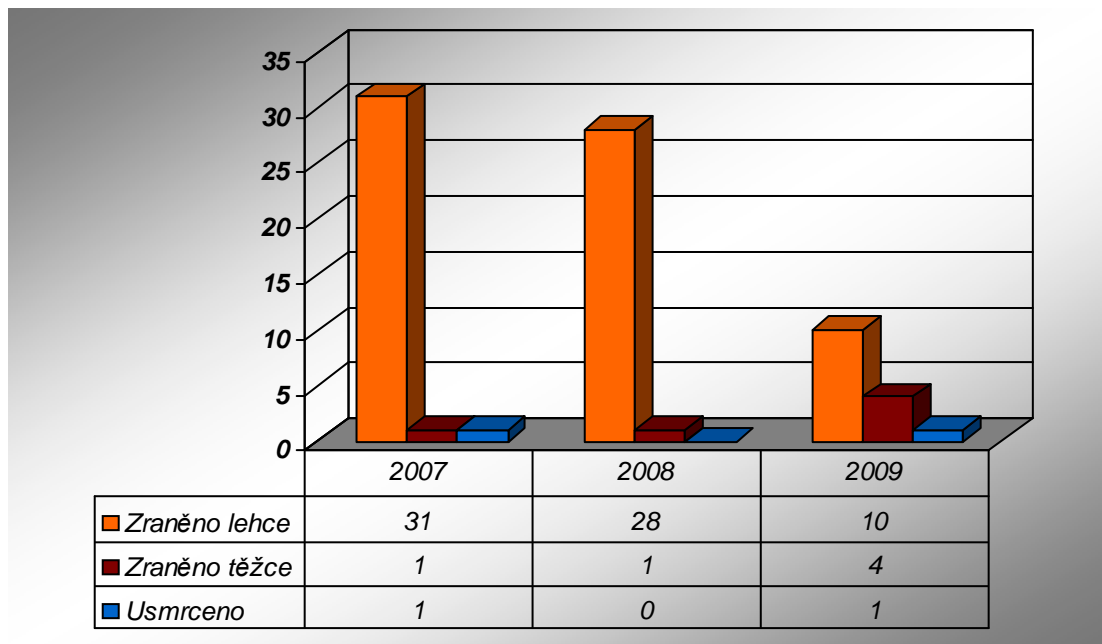
Zdroj: Policie ČR, Informační systém Ředitelství služby dopravní policie

Graf č. 6: Následky dopravních nehod v okrese Pelhřimov za sledované období 2007-2009

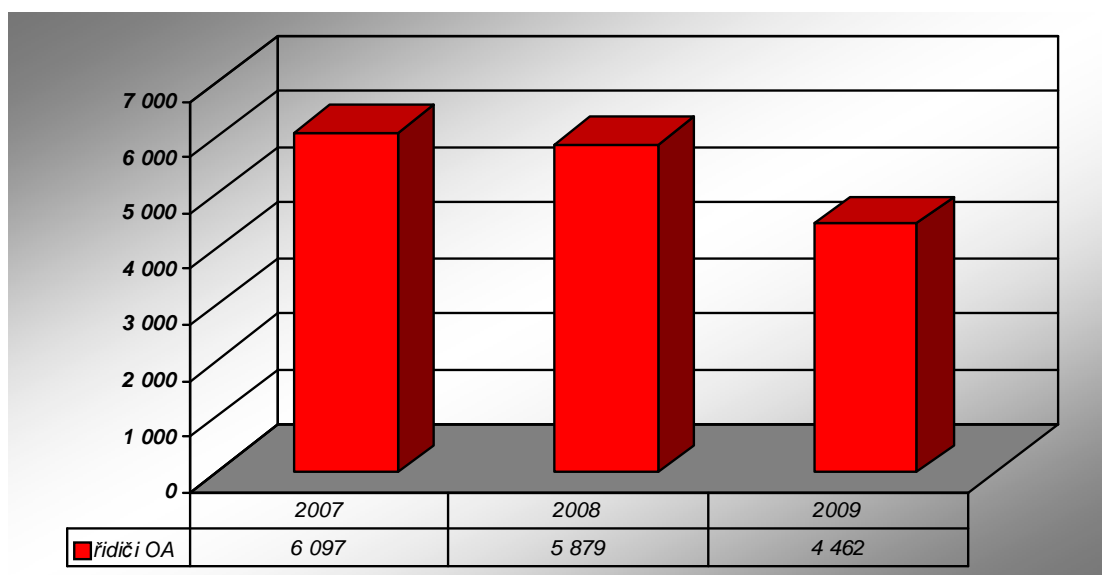
Zdroj: Policie ČR, Informační systém Ředitelství služby dopravní policie

Graf č. 7: Následky dopravních nehod pod vlivem alkoholu v okrese Pelhřimov za sledované období 2007-2009

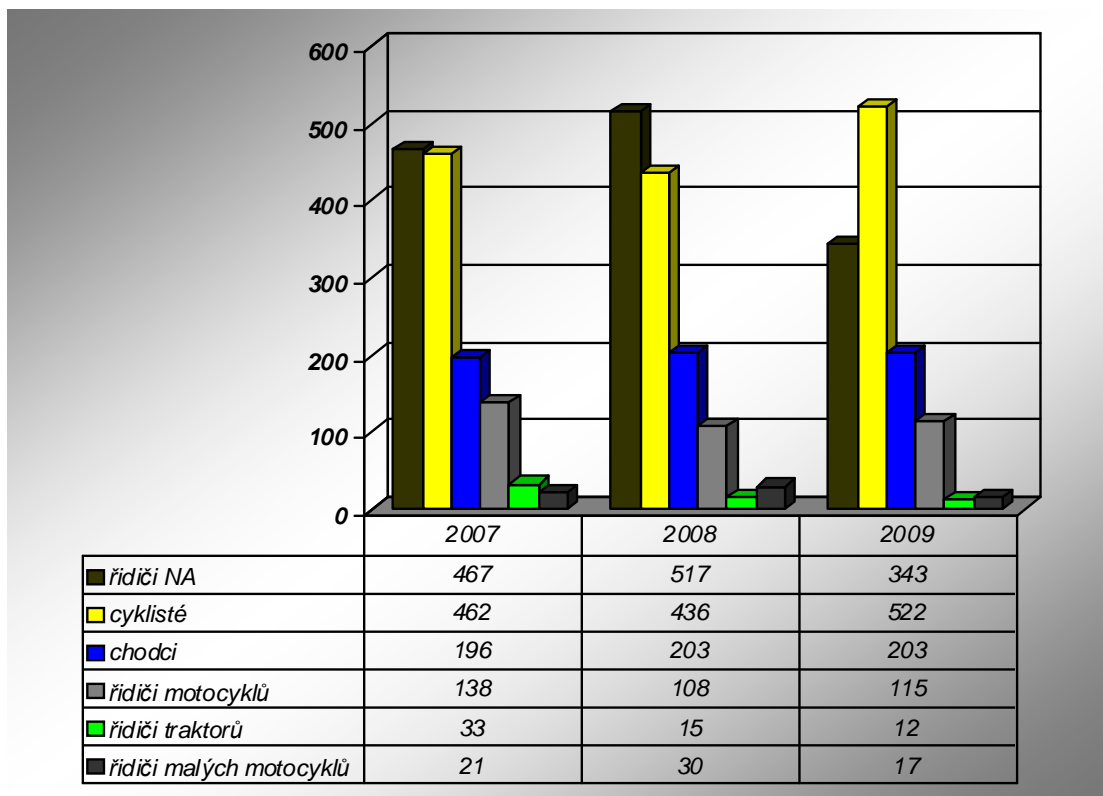
Zdroj: Policie ČR, Informační systém Ředitelství služby dopravní policie

Graf č. 8: Dopravní nehody pod vlivem alkoholu zaviněné řidiči osobních automobilů v ČR za období roku 2007-2009

Zdroj: Policie ČR, Informační systém Ředitelství služby dopravní policie

Graf č. 9: Dopravní nehody pod vlivem alkoholu zaviněné ostatními účastníky silničního provozu v ČR za období roku 2007-2009

Zdroj: Policie ČR, Informační systém Ředitelství služby dopravní policie

5 Kasuistika

Policejním orgánem Služby kriminální policie a vyšetřování, Okresního ředitelství Policie České republiky Pelhřimov byly dne 12. 7. 2007 zahájeny ve smyslu ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu úkony trestního řízení ve věci dopravní nehody se smrtelným zraněním, k níž došlo dne 11.7.2007 v době kolem 22:40 hodin, kdy čtyřia-dvacetiletý řidič osobního motorového vozidla tovární značky Mazda 323F, jel po dálnici D1, přičemž v km 88 ve směru na Brno, u čerpací Stanice Shell, mu do jízdní dráhy náhle vstoupil chodec dosud neustanovené totožnosti, v důsledku čehož došlo k čelnímu střetu osobního automobilu s chodcem a jeho následnému pádu na vozovku, kde byl dále přejet dalšími asi deseti neustanovenými osobními automobily a jedním autobusem, přičemž došlo k usmrcení chodce a totální destrukci jeho těla. Škoda na osobním automobilu byla odhadnuta majitelem na 30 000,- Kč.

Jednou z prvních věcí, se kterou jsem se musel po předání spisového materiálu vypořádat, bylo zjistit totožnost zesnulé osoby. Vzhledem k totální destrukci těla nemohla být zesnulá osoba ustanovena a ztotožněna dle cestovního dokladu, který byl nalezen mezi věcmi na dálničním tělese (viz. fotografická dokumentace v příloze této bakalářské práce).

Dne 12. 7. 2007 byl požádán Generální konzulát Slovenské republiky o zajištění součinnosti Státních orgánů Slovenské republiky ve věci dopravní nehody, zejména pak spočívající ve věci vyrozumění možných příbuzných zesnulé osoby a dále o ověření informací, zdali se výše jmenovaný mohl nacházet na území České republiky.

Dne 13. 7. 2007 byla komisařem SKPV Pelhřimov vyhotovena žádost o poskytnutí právní pomoci, která byla cestou Okresního státního zastupitelství zaslána Státním orgánům Slovenské republiky. Státní orgány Slovenské republiky na základě žádosti o právní pomoc provedly celou řadu úkonů v souvislosti s předmětnou dopravní nehodou, přičemž nejdůležitější z provedeného bylo odebrání bukálních stěrů z úst, které byly provedeny u předpokládaných příbuzných zesnulého Š.J..

Dne 13.7.2007 byla provedena v Nemocnici České Budějovice, a.s. na Oddělení soudního lékařství soudní pitva osoby, která zemřela při dopravní nehodě na dálnici D1 v km 89 ve směru Praha - Brno. V průběhu soudní pitvy byl na základě žádosti policej-

ního orgánu proveden odběr tkáně z těla zesnulého, který byl následně použit k identifikaci pomocí profilu DNA, jenž byl proveden u Policie České republiky, Správy Jihočeského kraje, České Budějovice, Odboru Kriministické techniky a expertiz.

Na základě provedeného zkoumání odebraných vzorků s předloženým srovnávacím materiálem, který byl poskytnut na základě právní pomoci Státních orgánů Slovenské republiky a byl získán od matky Š.J. paní A.J. trvale bytem Slovenská republika, bylo dne 31. 8. 2007 vyhotoveno Odborné vyjádření ve smyslu ustanovení § 105 odstavec 1 trestního řádu v oboru kriminalistická genetická expertiza.

Ze závěrů odborného vyjádření vyplynulo, že porovnáním DNA profilů tkáně zajištěné při soudní pitvě a osoby A.J., nebylo zjištěno nic, co by vylučovalo možný vztah matka - syn.

Na základě frekvencí výskytu alel testovaných DNA polymorfismů v populaci byla vypočítána pravděpodobnost, s jakou by sdílela s mužem, jehož tkáň byla zajištěna při soudní pitvě, stejné alely jako A.J., pokud by nebyla jeho matkou. Tato pravděpodobnost byla přibližně 1:98,5 milionu.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem tak policejní orgán získal nezpochybnitelné důkazy týkající se totožnosti zesulé osoby. Bylo zcela bezpečně ověřeno, že při dopravní nehodě na dálnici D1 zemřel právě Š.J. a nikdo jiný.

Na základě Opatření komisaře SKPV Pelhřimov ze dne 12. 7. 2007 byl ve věci dopravní nehody mimo jiné přibrán dle ustanovení § 105 odst. 1 trestního řádu i znalec z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, kdy z jeho znaleckého posudku vyplynul jednoznačný závěr, že koncentrace alkoholu v krvi zemřelého Š.J. byla v době smrti 2,85 g/kg.

Dne 3. 10. 2007 byl ve věci dopravní nehody požádán o spolupráci ve smyslu ustanovení § 157 odst. 3 tr. řádu znalec v oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, a to jako konzultant. Konzultant mimo jiné uvedl skutečnosti týkající se koncentrace alkoholu v krvi, která byla u Š.J. stanovena v době smrti ve výši 2,85 g/kg, kdy uvedl, že v tomto případě se jednalo o těžký stupeň opilosti (těžký stupeň opilosti je stanoven v rozmezí 2,5-3,0 g/kg). Dále uvedl, že u 90 až 100 % lidí se těžký stupeň opilosti projevuje psychickým útlumem, kdy tyto osoby nejsou schopny normálního pohybu, neboť

u nich dochází k poruchám hybnosti, těžko se udrží na nohou, vrávorají - těžko udrží rovnováhu, jsou dezorientovaní, tzn. neví, kde se nachází a mají zpomalené reakce. Konzultant dále vyslovil svůj odborný názor, který spočíval v tom, že hladina alkoholu v krvi, která odpovídá hodnotě 2,85 g/kg vylučuje účast osoby v silničním provozu.

V souvislosti s předmětnou dopravní nehodou došlo mimo jiné k porušení ustanovení zákona číslo 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších platných předpisů (dále jen zákon č. 361/2000 Sb.), kdy řidič vozidla Mazda svým jednáním mohl porušit zejména ustanovení § 4 písmeno a), b), § 18 odst. 1 a Š.J. ustanovení § 4 písm. a), b) a § 35 odst. 1 výše citovaného zák.č. 361/2000 Sb.

Ustanovení § 4 zákona č. 361/2000 Sb. pojednává o povinnostech účastníka provozu na pozemních komunikacích, kdy při účasti na provozu na pozemních komunikacích je každý povinen zejména chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat, své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu, řídit se pravidly provozu na pozemních komunikacích upravených zákonem č. 361/2000 Sb., pokyny policisty, pokyny osob oprávněných k řízení provozu na pozemních komunikacích podle § 75 odst. 5, 8 a 9 a zastavování vozidel podle § 79 odst. 1 a pokyny osob, u nichž to stanoví zvláštní právní předpis vydaný k zajištění bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

Ustanovení § 18 odstavce 1 zákona č. 361/2000 Sb. pojednává o rychlosti jízdy, kdy rychlost jízdy musí řidič přizpůsobit zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat; smí jet jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled.

V ustanovení § 35 odstavce 1 zákona č. 361/2000 Sb. je mimo jiné uvedeno, že na dálnici je dovolen jen provoz motorových vozidel a jízdních souprav, jejichž nejvyšší dovolená rychlost není nižší než 80 km/h a dále pak že mimo obslužná zařízení dálnice

je ostatním účastníkům provozu na pozemních komunikacích zakázán vstup na dálnici a také jejich chůze a jízda po dálnici.

V rámci provádění neodkladných a neopakovatelných úkonů na místě činu, v tomto případě totožném s místem dopravní nehody, bylo mimo jiné zjištěno, že Š.J. měl na sobě v době vzniku nehodového děje oblečení tmavé barvy.

V zákoně o provozu na pozemních komunikacích č. 361/2000 Sb., v ustanovení § 3 odst. 1) se uvádí, že provozu na pozemních komunikacích se nesmí účastnit osoba, která by vzhledem k věku nebo ke sníženým tělesným nebo duševním schopnostem mohla ohrozit bezpečnost tohoto provozu. V případě hodnoty 2,85 g/kg alkoholu se jedná o opilost těžkého stupně, který vylučuje účast v silničním provozu.

Jak jsem již výše uvedl, v ustanovení § 35 odstavce 1 zákona č. 361/2000 Sb. je mimo jiné uvedeno, že na dálnici je dovolen jen provoz motorových vozidel a jízdních souprav, jejichž nejvyšší dovolená rychlost není nižší než 80 km/h a dále pak, že mimo obslužná zařízení dálnice je ostatním účastníkům provozu na pozemních komunikacích zakázán vstup na dálnici a také jejich chůze a jízda po dálnici. Tedy i z tohoto ustanovení tak jednoznačně vyplynul závěr, že Š.J. se pohyboval na dálnici v rozporu s tímto zákonem. Pokud se zde již Š.J. pohyboval, měl se chovat ukázněně a ohleduplně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví a majetek jiných osob a ani svůj (§ 4 písm. a) zák. č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích), což vzhledem k tomu, že se na dálnici pohyboval pod vlivem alkoholu, jak bylo výše uvedeno, a v nočních hodinách, na neosvětleném místě v tmavém oblečení, rozhodně nečinil.

Nutno podotknout, že řidič OA Mazda mohl jen stěží předpokládat jako řidič osobního motorového vozidla pohybujícího se po dálničním tělese dálnice D1, tedy na komunikaci, kde je rychlost jízdy omezena nejvyšší povolenou rychlostí 130 km/hod. výskyt neosvětleného a v tmavém oblečení oděného chodce, který jde po vozovce nebo ji přechází.

Na základě procesních úkonů, které byly ve věci dopravní nehody provedeny, jsem dospěl k závěru, že v dané věci nešlo o podezření ze spáchání trestného činu a nebylo na místě vyřídit věc jinak. Věc podezření ze spáchání trestného činu ublížení na

zdraví dle ustanovení § 224 odstavec 1, odstavec 2 trestního zákona, kterého se mohl dopustit řidič OA Mazda jsem dle ustanovení § 159a odstavec 1 trestního řádu odložil.

Trestní řízení ve věci výše popisované dopravní nehody trvalo celkem tři měsíce. Spisový materiál obsahoval celkem 324 listů. Policejním orgánem SKPV Pelhřimov byly vynaloženy přímé náklady ve výši 40 380,60,- Kč. Z toho na uložení a chlazení těla zesnulého bylo vynaloženo 15 300,- Kč, protože k vydání těla a souhlasu státního zástupce s pohřbením mohlo dojít teprve tehdy, když došlo k jeho identifikaci na základě zkoumání DNA. Vydání těla zesnulého Š.J. jsem mohl na základě souhlasu státního zástupce povolit až za 53 dní po dopravní nehodě.

V souvislosti s výše popisovanou dopravní nehodou si dovoluji vyslovit názor, že pokud by Š.J. nebyl v takové míře ovlivněn alkoholem k dopravní nehodě s tím nejtěžším následkem, s následkem smrti, by vůbec nedošlo.

Při této dopravní nehodě zahynul člověk, viník nehody, ale musím také zmínit, že při této sociální události byl velkou měrou postižen také řidič OA Mazda, nejen tím, že při nehodě došlo k těžkému poškození jeho automobilu, nejen materiální ztrátou, ale především byl postižen ve velké míře psychicky. Po zbytek svého života si ponese to, že „zabil“ člověka. Několikrát jsem s ním jednal, a tak vím, že se s tím faktem velice těžko srovnával.

6 Diskuse

„Sociální událost je svou podstatou právní událostí a sociální se nazývá proto, že jde o právní událost v oblasti sociálního zabezpečení, mající dopad na sociální situaci člověka, spočívající např. v potřebě zajištění zdravotního ošetření či sociální služby, nutnosti dorovnání poklesu či výpadku příjmu ze zaměstnání, apod.“**(13)**

Mezi základní druhy sociálních událostí patří mimo jiné také úraz, pracovní neschopnost, invalidita či smrt. S těmito základními druhy sociálních událostí se setkáváme velice často právě při dopravních nehodách pod vlivem alkoholu.

„Úraz je taktéž poruchou zdraví, která je výsledkem náhlého jednorázového působení vnějších sil na organismus člověka (úder, pád, náraz) a spočívá v narušení tělesné integrity člověka (např. mechanické narušení určitých tělesných funkcí či smyslů – vykloubení, zlomenina či ztráta končetiny nebo jiné části, otřes mozku, poškození či ztráta zraku, sluchu apod.). Nemoc i úraz znamenají velký sociální zásah do života člověka. Způsobují zpravidla kratší či delší pracovní neschopnost, která je samostatnou významnou sociální událostí, spočívající v nemožnosti konat práci (výdělečnou činnost) a znamenající tudíž dočasný výpadek výdělku. Dočasná ztráta příjmu ze zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti je hrazena dávkami ze systému nemocenského pojištění (konkrétně dávkou nazývanou nemocenské),...“**(13)**

O invaliditě můžeme hovořit tehdy, pokud vlivem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesne ve významnějším rozsahu schopnost osoby k soustavné výdělečné činnosti. Invalidita je významnou sociální událostí.

Součástí pojistných smluv pojišťoven, které na dnešním trhu pojišťovnictví nabízejí své produkty, jako například úrazové či životní pojištění, jsou všeobecné pojistné podmínky, ve kterých jsou zakomponovány mimo jiné i výluky z pojistného plnění či omezení pojistného plnění. Bývá v nich uvedeno, že pojistitel je oprávněn omezit pojistné plnění v některých případech, jako například tehdy, pokud pojištěný utrpěl úraz v souvislosti s protizákonným jednáním, kdy byl pachatel právoplatně odsouzen za neúmyslný trestný čin, respektive trestný čin z nedbalosti. V případech, kdy k úrazům dochází v důsledku požití alkoholu, případně při užití jiných návykových látek, je pojisti-

tel oprávněn snížit pojistné plnění v poměru, v jakém toto požití mělo vliv na vznik úrazu, nejvýše však o polovinu.

Policejní orgán, který se zabývá šetřením dopravních nehod, vypracovává v případě zjištění alkoholu u zraněného řidiče, chodce, či jiného účastníka silničního provozu, formulář Oznámení o zranění osoby, tedy oznámení o skutečnostech, které vylučují nárok na nemocenské. Oznámení skutečností, které vylučují nárok na nemocenské, oznamuje policejní orgán Okresní správě sociálního zabezpečení spolu se stručným vylíčením okolností vzniku pracovní neschopnosti s podezřením, že se může jednat o následek jednání, které může vyloučit nárok na nemocenské.

Co se týká let 2007 a 2008, postupovala Okresní správa sociálního zabezpečení dle ustanovení § 24 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, kdy nárok na nemocenské neměl mimo jiné ten, kdo si přivodil pracovní neschopnost jako bezprostřední následek své opilosti nebo zneužití omamných prostředků. Okresní správa sociálního zabezpečení však mohla vyplácet nemocenské až do výše tří čtvrtin tomu, kdo měl rodinné příslušníky. Zaměstnanci bez rodinných příslušníků mohlo být vypláceno nemocenské až do výše poloviny.**(36)**

Od roku 2009 postupuje Okresní správa sociálního zabezpečení dle ustanovení § 31 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Zde je mimo jiné uvedeno, že výše nemocenského za kalendářní den činí 50 % výše nemocenského, jestliže si pojištěnec přivodil dočasnou pracovní neschopnost jako bezprostřední následek své opilosti nebo zneužití omamných prostředků nebo psychotropních látek, nebo při spáchání úmyslného trestného činu nebo úmyslně zaviněného přestupku.**(31)**

Z ustanovení § 55 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že zdravotní pojišťovny mají nárok na náhradu škody vůči třetím osobám, pokud byly vynaloženy náklady na zdravotní péči v důsledku jejich zaviněného protiprávního jednání vůči pojištěnci.**(13)**

Je však také nutno podotknout, že při dopravních nehodách pod vlivem alkoholu nebývají zraněni pouze viníci těchto nehod, tj. ti, kteří alkohol požili, ale i ti, kteří alkoholické nápoje před jízdou, před svým úcastenstvím v silničním provozu, nepožili.

Sociální následky dopravních nehod nemůžeme však spatřovat pouze v případných zraněních, která mohou vzniknout. Další sociální následky dopravních nehod je nutno spatřovat také ve formě uloženého trestu pro účastníka silničního provozu, zejména pro řidiče. Trestem může být pro viníka, který způsobil dopravní nehodu pod vlivem alkoholu, trest zákazu činnosti, jenž může uložit soud či správní orgán. V takovém případě je řidiči odebráno řidičské oprávnění pro řízení motorových vozidel.

V současné době, kdy vlastnictví řidičského oprávnění je důležité pro výkon zaměstnání, může nastat pro řidiče, kterému byl řidičský průkaz odebrán, další sociální událost ve smyslu ztráty zaměstnání. Kromě trestu však existuje ještě celá řada dalších vzniklých finančních nákladů, které jsou vymahatelné a dotyčný je povinen tyto uhradit. Tyto náklady nejsou pojišťovnami plněny buď vůbec, nebo jen zčásti. Pojišťovny se v současné době připojují k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody po osobě, která dopravní nehodu pod vlivem alkoholu zavinila. Centrem dopravního výzkumu byly zveřejněny náklady nehodovosti za rok 2003. Byly zveřejněny náklady spojené s dopravními nehodami s usmrcením, s těžkým a lehkým zraněním člověka (viz. tabulka č. 1-3.).

Tabulka č. 1: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě usmrcení člověka v roce 2003(3)

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	110 681,- Kč
b) Hmotné škody	314 993,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	31 796,- Kč
b) Soudy	20 345,- Kč
c) Pojišťovny	37 799,- Kč
Administrativní náklady celkem	89 940,- Kč
Přímé náklady celkem	515 614,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	7 640 309,- Kč
b) Sociální výdaje	857 654,- Kč
Nepřímé náklady celkem	8 497 963,- Kč
Ztráta v důsledku usmrcení celkem	9 013 577,- Kč

Tabulka č. 2: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě těžkého zranění člověka v roce 2003(4)

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	839 819,- Kč
b) Hmotné škody	178 966,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	3 887,- Kč
b) Soudy	20 345,- Kč
c) Pojišťovny	21 476,- Kč
Administrativní náklady celkem	45 708,- Kč
Přímé náklady celkem	1 064 493,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	1 175 404,- Kč
b) Sociální výdaje	624 080,- Kč
Nepřímé náklady celkem	1 799 484,- Kč
Ztráta v důsledku těžkého zranění celkem	9 013 577,- Kč

Tabulka č. 3: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě lehkého zranění člověka v roce 2003(5)

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	92 309,- Kč
b) Hmotné škody	139 510,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	1 852,- Kč
b) Soudy	
c) Pojišťovny	16 741,- Kč
Administrativní náklady celkem	18 593,- Kč
Přímé náklady celkem	250 412,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	61 188,- Kč
b) Sociální výdaje	23 271,- Kč
Nepřímé náklady celkem	84 459,- Kč
Ztráta v důsledku lehkého zranění celkem	334 871,- Kč

V době shromažďování dat pro tuto práci nebyly uveřejněny potřebné relevantní údaje pro roky 2007-2009. Vzhledem k tomu jsem pro výpočet ekonomických ztrát použil míru inflace.

„Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru dvanácti předchozích měsíců. Tato míra inflace je vhodná při úpravách nebo posuzování průměrných veličin. Bere se v úvahu zejména při propočtech reálných mezd, důchodů a pod.“(8)

Dle Českého statistického úřadu činila pro rok 2004 míra inflace 2,8 %, pro rok 2005 1,9 %, pro rok 2006 2,5 %, pro rok 2007 2,8 %, pro rok 2008 6,3 % a pro rok 2009 1,0 %.(8)

Výše ztrát spojených s dopravní nehodou s usmrcením člověka byla za použití výše uvedených dat odhadnuta pro rok 2007 na částku ve výši nejméně 9 949 045,- Kč, pro rok 2008 na částku ve výši nejméně 10 575 835,- Kč a pro rok 2009 na částku ve výši nejméně 10 681 592,- Kč.

Ekonomické ztráty spojené s dopravní nehodou s těžkým zraněním člověka byly odhadnuty pro rok 2007 na částku ve výši nejméně 3 160 983,- Kč, pro rok 2008 na

částku ve výši nejméně 3 360 125,- Kč a pro rok 2009 na částku ve výši nejméně 3 393 726,- Kč.

Výše ekonomických ztrát spojených s dopravní nehodou s lehkým zraněním byly odhadnuty pro rok 2007 na částku ve výši nejméně 369 624,- Kč, pro rok 2008 na částku ve výši nejméně 414 725,- Kč a pro rok 2009 na částku ve výši nejméně 418 872,- Kč. (viz. tabulky č. 4-12).

Tabulka č. 4: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě usmrcení člověka v roce 2007

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	122 168,- Kč
b) Hmotné škody	347 684,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	35 096,- Kč
b) Soudy	22 456,- Kč
c) Pojišťovny	41 722,- Kč
Administrativní náklady celkem	99 274,- Kč
Přímé náklady celkem	569 126,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	8 433 254,- Kč
b) Sociální výdaje	946 665,- Kč
Nepřímé náklady celkem	8 880 212,- Kč
Ztráta v důsledku usmrcení celkem	9 949 045,- Kč

Tabulka č. 5: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě těžkého zranění člověka v roce 2007

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	926 749,- Kč
b) Hmotné škody	197 540,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	4 290,- Kč
b) Soudy	22 456,- Kč
c) Pojišťovny	23 705,- Kč
Administrativní náklady celkem	50 451,- Kč
Přímé náklady celkem	1 174 740,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	1 297 393,- Kč
b) Sociální výdaje	688 850,- Kč
Nepřímé náklady celkem	1 986 243,- Kč
Ztráta v důsledku těžkého zranění celkem	3 160 983,- Kč

Tabulka č. 6: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě lehkého zranění člověka v roce 2007

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	101 889,- Kč
b) Hmotné škody	153 989,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	2 044,- Kč
b) Soudy	
c) Pojišťovny	18 478,- Kč
Administrativní náklady celkem	20 522,- Kč
Přímé náklady celkem	276 400,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	67 538,- Kč
b) Sociální výdaje	25 686,- Kč
Nepřímé náklady celkem	93 224,- Kč
Ztráta v důsledku lehkého zranění celkem	369 624,- Kč

Tabulka č. 7: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě usmrcení člověka v roce 2008

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	129 865,- Kč
b) Hmotné škody	369 588,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	37 307,- Kč
b) Soudy	23 871,- Kč
c) Pojišťovny	44 350,- Kč
Administrativní náklady celkem	105 528,- Kč
Přímé náklady celkem	604 981,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	8 964 549,- Kč
b) Sociální výdaje	1 006 305,- Kč
Nepřímé náklady celkem	9 970 854,- Kč
Ztráta v důsledku usmrcení celkem	10 575 835,- Kč

Tabulka č. 8: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě těžkého zranění člověka v roce 2008

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	985 134,- Kč
b) Hmotné škody	209 985,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	4 560,- Kč
b) Soudy	23 871,- Kč
c) Pojišťovny	25 198,- Kč
Administrativní náklady celkem	53 629,- Kč
Přímé náklady celkem	1 248 748,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	1 379 129,- Kč
b) Sociální výdaje	732 248,- Kč
Nepřímé náklady celkem	2 111 377,- Kč
Ztráta v důsledku těžkého zranění celkem	3 360 125,- Kč

Tabulka č. 9: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě lehkého zranění člověka v roce 2008

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	108 308,- Kč
b) Hmotné škody	163 690,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	2 173,- Kč
b) Soudy	
c) Pojišťovny	19 642,- Kč
Administrativní náklady celkem	21 815,- Kč
Přímé náklady celkem	315 628,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	71 793,- Kč
b) Sociální výdaje	27 304,- Kč
Nepřímé náklady celkem	99 097,- Kč
Ztráta v důsledku lehkého zranění celkem	414 725,- Kč

Tabulka č. 10: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě usmrcení člověka v roce 2009

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	131 163,- Kč
b) Hmotné škody	373 284,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	37 680,- Kč
b) Soudy	24 109,- Kč
c) Pojišťovny	44 794,- Kč
Administrativní náklady celkem	106 583,- Kč
Přímé náklady celkem	611 030,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	9 054 194,- Kč
b) Sociální výdaje	1 016 368,- Kč
Nepřímé náklady celkem	10 070 562,- Kč
Ztráta v důsledku usmrcení celkem	10 681 592,- Kč

Tabulka č. 11: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě těžkého zranění člověka v roce 2009

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	994 986,- Kč
b) Hmotné škody	212 085,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	4 606,- Kč
b) Soudy	24 109,- Kč
c) Pojišťovny	25 450,- Kč
Administrativní náklady celkem	54 165,- Kč
Přímé náklady celkem	1 261 236,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	1 392 920,- Kč
b) Sociální výdaje	739 570,- Kč
Nepřímé náklady celkem	2 132 490,- Kč
Ztráta v důsledku těžkého zranění celkem	3 393 726,- Kč

Tabulka č. 12: Náklady spojené s dopravní nehodou v případě lehkého zranění člověka v roce 2009

1. Přímé náklady	
a) Náklady na zdravotní péči	109 391,- Kč
b) Hmotné škody	165 327,- Kč
2. Administrativní náklady	
a) Policie	2 194,- Kč
b) Soudy	
c) Pojišťovny	19 839,- Kč
Administrativní náklady celkem	22 033,- Kč
Přímé náklady celkem	318 784,- Kč
3. Nepřímé náklady	
a) Ztráta na produkci	72 511,- Kč
b) Sociální výdaje	27 577,- Kč
Nepřímé náklady celkem	100 088,- Kč
Ztráta v důsledku lehkého zranění celkem	418 872,- Kč

V této části diskuze považuji za nutné zmínit pojem ušlé roky života. Ušlými roky života jsou v tomto případě vyjádřeny roky, které by pravděpodobně účastníci silničního provozu ještě žili, pokud by nezemřeli při dopravní nehodě pod vlivem alkoholu.

„**Naděje dožití (též střední délka života)** vyjadřuje počet roků, který v průměru ještě prožije osoba právě x-letá za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nezmění řád vymírání, zjištěný úmrtnostní tabulkou, zkonstruovanou pro daný kalendářní rok nebo jiné (zpravidla delší) období. Jedná se tedy o hypotetický údaj, který říká, kolika let by se člověk určitého věku dožil, pokud by úroveň a struktura úmrtnosti zůstala stejná jako v daném roce. Ukazatel se nejčastěji používá ve formě „Střední délka života při narození“ nebo „Naděje dožití při narození“, ve které vyjadřuje průměrnou délku života osoby právě narozené za předpokladu setrvání úmrtnostních poměrů platných v roce, ve kterém se osoba narodila a pro který je konstruována úmrtnostní tabulka. Naděje dožití se vzhledem k odlišnosti v úmrtnosti obou pohlaví zásadně uvádí zvlášť za muže a za ženy.“(6)

Tabulka č. 13: Naděje na dožití – střední délky života(25)

Rok	Pohlaví	Naděje dožití ve věku										
		0	1	5	10	20	30	40	50	60	70	80
2007	muži	73,7	72,9	69,0	64,0	54,3	44,7	35,3	26,2	18,4	11,8	6,6
	ženy	79,9	79,1	75,2	70,2	60,3	50,4	40,7	31,2	22,3	14,2	7,5
2008	muži	74,0	73,2	69,3	64,3	54,5	44,9	35,4	26,4	18,5	12,0	6,6
	ženy	80,1	79,3	75,4	70,4	60,5	50,7	40,9	31,4	22,6	14,4	7,6

V době shromažďování dat pro tuto práci nebyly uveřejněny potřebné relevantní údaje pro roky 2009, vzhledem k tomu jsou uvedeny pouze údaje týkající se roku 2007 a 2008.

Tedy pokud je střední délka života při narození pro muže v roce 2008 v ČR 74,0 roku, má chlapec, jenž se narodil v tomto roce statistickou naději dožít se věku 74,0 let. Dívka narozená ve stejném roce má statistickou naději na dožití vyšší, a to 80,1 let.

Pokud člověk překoná rizika úmrtí v kojeneckém a dětském věku, jeho šance se zvyšují. Tedy například třicetiletý muž měl v roce 2008 před sebou ještě statisticky 44,9 let a měl by se tak dožít 74,9 let, což je o devět měsíců více než u novorozence. Když muž překoná i vyšší riziko úmrtí, jež je spojeno se středním věkem, tak jeho pravděpodobná délka života se ještě o něco zvýší. Tedy muž, kterému bylo v roce 2008 šedesát let, by měl mít před sebou ještě 18,5 roku života, přičemž při porovnání s novorozencem, který v tomto roce přišel na svět, zjišťujeme, že je to o 4,5 roku více.

Jak vyplývá z analýzy dat, počet dopravních nehod pod vlivem alkoholu se v České republice za sledované období od roku 2007 do roku 2009 snížil zhruba o 1 500 nehod, avšak i přes tento trend došlo ke zvýšení počtu usmrcených osob při těchto dopravních nehodách. Co se týká dopravních nehod na teritoriu okresu Pelhřimov, ke kterým došlo pod vlivem alkoholu, byl zjištěn v roce 2008 nárůst o 5 dopravních nehod proti roku 2007. V roce 2009 však bylo zaznamenáno v teritoriu okresu Pelhřimov pouze 34 dopravních nehod, ke kterým došlo pod vlivem alkoholu, přičemž tento stav je možno hodnotit jako velice příznivý. Počet dopravních nehod pod vlivem alkoholu na Pelhřimovsku rapidně poklesl proti předcházejícím rokům 2007 a 2008. Tento stav je potvrzen údaji uvedenými v grafu č.4.

Při shromažďování dat týkajících se dopravních nehod pod vlivem alkoholu, ke kterým došlo v teritoriu okresu Pelhřimov jsem došel k závěru, že uveřejněná data nejsou kompletní, a to vzhledem k systému vykazování. Podrobným prověřováním jsem zjistil, že data uveřejněná v oficiálních statistikách za okres Pelhřimov neobsahují dopravní nehody pod vlivem alkoholu, ke kterým došlo na dálnici D1 v km 73,751 až km 93,900, tedy v úseku, jenž náleží do teritoria okresu Pelhřimov. Vzhledem k tomu jsem provedl vytěžení evidencí Dálničního oddělení PČR Bernartice, přičemž jsem zjistil, že za sledované období došlo v tomto úseku k 9 dopravním nehodám pod vlivem alkoholu a tyto skutečnosti jsem zařadil do celkového sumáře.

Z celkové analýzy statistických dat bylo zjištěno, že od roku 2007 dochází ke snížení celkového počtu dopravních nehod. Tento trend neodráží skutečný vývoj nehodovosti, neboť k tak rapidnímu poklesu počtu dopravních nehod nemohlo ve skutečnosti dojít. Pokles dopravních nehod je zapříčiněn touto skutečností, že Policie České republiky není v důsledku legislativních změn, ke kterým došlo v roce 2009, k mnoha dopravním nehodám přivolávána. Vzhledem k tomu se domnívám, že oficiální statistiky jsou v tomto směru nepřesné a uveřejněné údaje týkající se celkových počtů dopravních nehod a také dopravních nehod pod vlivem alkoholu tak není možné v žádném případě považovat za hodnověrné, ale spíše za zkreslené, či spíše neodrážející věrně reálný vývoj. Změnou legislativy v roce 2009 došlo pouze k tomu, že poklesl celkový počet statisticky vykázaných dopravních nehod.

V úvodu této práce jsem zmínil metodu odpovědnostní analýzy, která byla vyvinuta pro studium vlivu alkoholu a jiných návykových látek na schopnost řídit motorové vozidlo. V průběhu shromažďování dat pro tvorbu této práce jsem zjistil, že nejsou statisticky sledovány všechny údaje, které jsou pro výpočet nezbytné. Při bližším zkoumání dané problematiky jsem zjistil, že Policie České republiky dle platných metodik neshromažďuje do svých statistik některá data, která by se dala využít pro přesné zjištění, jakou měrou se alkohol podílí na zavinění dopravních nehod. Ze statistik sice lze například zjistit údaje, které vypovídají o tom, kolik nehod bylo pod vlivem alkoholu, ke kolika dopravním nehodám došlo celkem, kolik bylo zraněno či usmrceno osob, ale nedá se již zjistit, kolik účastníků silničního provozu, kteří nehodu nezavinili, bylo či

nebylo pod vlivem alkoholu. Nedají se také žádným věrohodným způsobem získat data týkající se celkového počtu osob, které se účastnily dopravní nehody pod vlivem alkoholu, neboť v případě, že nedošlo ke zranění či úmrtí policie neshromažďuje data o tom kolik osob bylo přímo účastno na nehodě.

Ačkoli empiricky všichni souhlasí s tím, že alkohol má negativní vliv na účastníky silničního provozu, nedá se tato skutečnost na základě pro mě dostupných a mnou shromážděných dat věrohodně prokázat.

Z vlastních zkušeností týkajících se vyšetřování dopravních nehod a to zejména těch, při kterých došlo k úmrtí samotného řidiče nebo jiného účastníka, jenž byl v počátečním stádiu vyšetřování označen jako podezřelý, považuji za nutné zmínit nepříznivý trend, který se v posledních letech objevuje. V rámci „úsporných opatření“ jsou policisté vyšetřující tyto dopravní nehody „nuceni“ k tomu, aby nebyly nařizovány soudní pitvy a toxikologická vyšetření se zaměřením na zjištění alkoholu v krvi zemřelých podezřelých. Vzhledem k tomuto nepříznivému trendu objevujícímu se v policejní praxi je možné vyslovit názor, že v mnoha případech nedojde k řádnému objasnění celé věci dopravní nehody, neboť není řádně zjištěn skutkový stav spočívající v odhalení požití alkoholického nápoje před řízením vozidla či účastenstvím v silničním provozu. Domnívám se proto, že ve skutečnosti dojde k více dopravním nehodám pod vlivem alkoholu, než je ve skutečnosti statisticky vykázáno.

7 Závěr

Alkohol provází lidstvo od pradávna a je součástí jeho kultury. Alkohol je také spolu s kouřením společností tolerován a hojně využíván. V podstatě se jedná o legální drogu. Lidé alkohol vyhledávají pro to, jak působí na jejich psychiku, neboť má tu moc, že může odstraňovat špatnou náladu a nahrazovat ji náladou dobrou. Alkohol odstraňuje úzkost a tlumí vnímání bolesti.

Konzumace alkoholických nápojů má pro společnost mnoho dopadů. Jedním z těchto dopadů může být ekonomický zisk státu a společností zabývajících se výrobou a distribucí alkoholu. Na druhé straně je však nutné uvědomit si a připomenout i negativní společenské dopady, jako například ekonomické ztráty spojené s léčbou alkoholových závislostí a také ekonomické ztráty spojené s úmrtím či zraněním účastníků silničního provozu, kdy tyto ztráty nese převážně stát.

Užívání alkoholu v nadměrné míře nebo v souvislosti s účastenstvím v silničním provozu může zapříčinit mnoho negativních sociálních událostí s dopadem na jednotlivce, ale také na celé rodiny a na stát.

Ztotožňují se s negativním celospolečenským názorem a také s názory odborné veřejnosti na užívání alkoholu při vykonávání zaměstnání a jiných činnostech, při kterých jsou na člověka kladeny vysoké nároky na soustředění a na včasné a účinné reakce.

Dlouhodobým zkoumáním, které podporuje i mnoho provedených testů, je zcela prokazatelně zjištěno, že alkohol může mít negativní vliv na schopnost bezpečně se účastnit dopravy. Riziko vzniku dopravní nehody u řidičů pod vlivem alkoholu může být větší než u řidičů střízlivých, avšak vzhledem k absenci získávaných dat týkajících se dopravních nehod pod vlivem alkoholu toto nelze tvrdit s určitostí. Obecně existuje názor, že alkohol má negativní vliv na účastníky silničního provozu, s nímž lze zcela jistě vyslovit souhlas, nicméně není možné v našich podmínkách přesně matematicky vypočítat a stanovit tak metodou poměru šancí – odds ratio – jaké je relativní riziko způsobení dopravní nehody účastníkem pod vlivem alkoholu.

Při dopravních nehodách způsobených pod vlivem alkoholu dochází často ke zranění a úmrtí osob.

Analýzou statistických dat dopravní nehodovosti bylo zjištěno, že v průběhu sledovaného období od roku 2007 do roku 2009 došlo k rapidnímu poklesu dopravních nehod na území celé České republiky, avšak toto snížení počtu dopravních nehod je spíše umělé v důsledku nastalých legislativních změn. Vzhledem k tomu je možno zpochybnit význam statistik týkajících se nehodovosti. Počet nehod, ke kterým došlo pod vlivem alkoholu se vyznačuje klesající křivkou, přes to však je zaznamenán v České republice významný nárůst usmrcení v souvislosti s těmito dopravními nehodami.

Co se týká teritoria okresu Pelhřimov, byl v roce 2009 zaznamenán výrazný pokles dopravních nehod způsobených pod vlivem alkoholu oproti předcházejícímu období. Nehodovost pod vlivem alkoholu je tak možno na okrese Pelhřimov hodnotit kladně.

Domnívám se, že ke snížení počtu dopravních nehod pod vlivem alkoholu mohlo dojít také z toho důvodu, že byla zintenzivněna činnost dopravní policie na území okresu Pelhřimov. Dopravní policisté jsou na pozemních komunikacích našeho okresu viděni stále častěji a mohu říci, že svoji činnost vykonávají důsledně.

Opětovně považuji za nutné v této části práce zmínit své negativní zkušenosti, kdy v posledních letech dochází stále častěji k tomu, že v rámci takzvaných „úsporných opatření“ jsou policisté vyšetřující tragické dopravní nehody, při kterých došlo k úmrtí podezřelého řidiče nebo zároveň jiného účastníka dopravní nehody, „nuceni“ k nenařizování soudních pitev a toxikologických vyšetření u zesnulých osob. Tento negativní trend tak může v mnoha případech mít za následek to, že nedojde ke zjištění, zda byly tyto osoby v době vzniku nehodového děje pod vlivem alkoholu.

Prvním cílem této práce bylo stanovit míru negativního vlivu alkoholu na schopnost účastnit se dopravy a druhým cílem pak stanovení sociálních následků dopravních nehod pod vlivem alkoholu na účastníky těchto nehod.

V prvopočátku kompozice této práce byly formulovány pracovní hypotézy, že požití alkoholu má negativní vliv na schopnost bezpečně se účastnit dopravy a následky dopravních nehod pod vlivem alkoholu mají negativní sociální dopad.

Vzhledem k absenci statisticky sledovaných dat, které by bylo možno využít pro výpočet míry relativního rizika dopravní nehody pod vlivem alkoholu, není možné přesně stanovit míru negativního vlivu na schopnost účastnit se dopravy. Cíl této práce

spočívající ve stanovení míry negativního vlivu alkoholu na schopnost účastnit se dopravy tak nemohl být splněn a vzhledem k tomu nemohla být také potvrzena pracovní hypotéza, že požití alkoholu má negativní vliv na schopnost bezpečně se účastnit dopravy. Dovoluji si vyslovit názor, že by bylo vhodné doplnit metodiku Policie ČR pro shromažďování statistických dat týkajících se dopravních nehod o údaje o vlivu alkoholu u všech jejich aktivních účastníků (chodců, řidičů, cyklistů), aby bylo možné objektivně stanovit míru negativního vlivu alkoholu na schopnost bezpečně se účastnit dopravy.

Druhým cílem práce bylo stanovení sociálních následků dopravních nehod pod vlivem alkoholu a tento cíl byl splněn. Pracovní hypotéza zabývající se následky dopravních nehod pod vlivem alkoholu a jejich negativního sociálního dopadu byla potvrzena.

Využití mé bakalářské práce spatřuji v oblasti trestního a správního práva, při řešení protiprávního jednání účastníků silničního provozu orgány činnými v trestním řízení a správními orgány obcí s rozšířenou působností v oblasti odboru dopravy a silničního hospodářství. V neposlední řadě spatřuji využití této práce též v oblasti sociální.

8 Klíčová slova

Alkohol

Dopravní nehody pod vlivem alkoholu

Ekonomické náklady

Sociální událost

Teritorium okresu Pelhřimov

Účastník silničního provozu

Úmrtí

Zranění

9 Seznam použitých zdrojů

- (1) Bighy, M. *Odds ratios and relative risks*. Arch Dermatol. 136. 2000. s.770-771.
- (2) Borkenstein, R. F. et. al. *The role of the drinking driver in traffic accidents (the Grand Rapids study)*.“ 2nd edition. Blutalkohol Vol. 11–1974.
- (3) Centrum dopravního výzkumu, v.v.i. *Náklady nehodovosti*. Poslední aktualizace 2006. [online]. [cit.2010-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://http://www.czrso.cz/index.php?id=19/>>.
- (4) Centrum dopravního výzkumu, v.v.i. *Náklady nehodovosti*. Poslední aktualizace 2006. [online]. [cit.2010-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://http://www.czrso.cz/index.php?id=20/>>.
- (5) Centrum dopravního výzkumu, v.v.i. *Náklady nehodovosti*. Poslední aktualizace 2006. [online]. [cit.2010-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://http://www.czrso.cz/index.php?id=21/>>.
- (6) Český statistický úřad [online]. Praha : 25.11. 2009, 5.3. 2010 [cit. 2010-04-11]. Naděje dožití a průměrný věk. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/nadeje_doziti_a_prumerny_vek>.
- (7) Český statistický úřad Vysočina [online]. Aktualizováno. Jihlava : Český statistický úřad, 2010, 22.3. 2010 [cit. 2010-04-02]. Český statistický úřad. Dostupné z WWW: <http://www.plzen.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/pelhrimov_charakteristika>.
- (8) Český statistický úřad, v.v.i. *Míra inflace*. Poslední aktualizace 2010. [online]. [cit.2010-03-18]. Dostupný z WWW: <http://http://http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace/>.
- (9) Heller, J., Pecinová, O. et al., *Závislost známá neznámá*, Grada Publishing 1996, ISBN 0-7169-277-8.
- (10) Hirt, M. *Současné náhledy na metabolismus etanolu*. Soud. Lék., 39. 1994. 3. s. 22-23.

- (11) [Http://www.alkoholtester.cz/html/kontakt.html](http://www.alkoholtester.cz/html/kontakt.html) [online]. 2005. Hradec Králové : WSD, 2005 [cit. 2010-04-02]. Alkoholtestr.cz. Dostupné z WWW: <http://www.alkoholtester.cz/alkohol-testery/alkohol-tester-drager_7410_plus_com.html>.
- (12) Chmelík, J. et. al. *Dopravní nehody*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 540 s. ISBN 978-80-7380-211-0.
- (13) Kahoun, V., et al. *Sociální zabezpečení : Vybrané kapitoly*. Praha : Triton, 2009. 445 s. ISBN 978-80-7387-346-2.
- (14) Kvapilík, J.; Svobodová, A., et. al. *Člověk a alkohol*. Vid. 1. Praha : Avicenum, 1985. 240 s.
- (15) Mlčoch, Z. *Alkoholik.cz* [online].MediaWeb, 2010, 2010 [cit. 2010-04-10]. Historie pití alkoholu a tresty za opilost a opilství. Dostupné z WWW: http://www.alkoholik.cz/zavislost/historie/historie_piti_alkoholu_a_tresty_za_opilost_a_opilstvi.html.
- (16) Peters, T. J. *Etanol metabolism* Br. Med. Bulletin. 1982. 38. s. 17-20.
- (17) Policie ČR, *Informační systém Ředitelství služby dopravní policie, Policejní Prezidium*, Intranet, <http://ppportal.pcr.cz/rsdp/_private/Statistika/Zaverecna_informace/2007/2007_00_Celkový%20přehled%20nehodovosti%20na%20pozemních%20komunikacích%20ČR%20rok%202007.pdf>.
- (18) Policie ČR, *Informační systém Ředitelství služby dopravní policie, Policejní Prezidium*, Intranet, <http://ppportal.pcr.cz/rsdp/_private/Statistika/Zaverecna_informace/2008/2008_012_Informace.pdf>.
- (19) Policie ČR, *Informační systém Ředitelství služby dopravní policie, Policejní Prezidium*, Intranet, <http://ppportal.pcr.cz/rsdp/_private/Statistika/Zaverecna_informace/2009/2009_012_Informace.pdf>.

- (20) Policie ČR, *Jednotný Informační systém Policie ČR*, Intranet, <http://edn.pcr.cz/nehody/statistiky/rocni/rocni07/K1_02.htm>.
- (21) Policie ČR, *Jednotný Informační systém Policie ČR*, Intranet, <http://edn.pcr.cz/nehody/statistiky/rocni/rocni08/K2_T1.htm>.
- (22) Policie ČR, *Jednotný Informační systém Policie ČR*, Intranet, <http://edn.pcr.cz/nehody/statistiky/rocni/rocni08/K2_T1.htm>.
- (23) Robertson, M. D., Drummer, O. H. *Responsibility analysis: A methodology to study the effects of drugs in driving*. *Accid. Anal. and Prev.* 26. 1994. 2. s 243-247.
- (24) Sournia, J.-Ch. *Dějiny pijáctví*. [s.l.] : Garamond, 1999. 304 s. ISBN 80-86379-01-9.
- (25) Statistická ročenka České republiky 2009. In *Statistická ročenka České republiky 2009*. 25.11. 2009. Praha : [s.n.], 25.11. 2009, 5.3. 2010 [cit. 2010-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/0001-09-2009-0400>>.
- (26) Věstník MZ, částka 7/2006, *Metodický pokyn pro postup při laboratorním stanovení alkoholu (Etylalkoholu) v krvi*.
- (27) Vorel, F. *Toxikologie*. 1. vyd. České Budějovice : Jihočeská univerzita, 1996. 109 s. ISBN 80-7040-172-9.
- (28) Vyhláška ministerstva zemědělství č.335/1997 Sb., *o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní líc, lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí*, Systém ASPI - stav k 18.3.2010.
- (29) Zador, P. J. *Alcohol – relative risk of fatal driver injurie in relation to driver age and sex*. *J. Stud. Alkohol.* 52. 1991. 4. s. 302-310.
- (30) Zákon číslo 140/1961 Sb., *Trestní zákon*, Systém ASPI - stav k 18.3.2010.
- (31) Zákon číslo 187/2006 Sb., *o nemocenském pojištění*, Systém ASPI - stav k 18.3.2010.

- (32) Zákon číslo 200/1990 Sb., *o přestupcích*, Systém ASPI - stav k 18.3.2010.
- (33) Zákon číslo 361/2000 Sb., *o provozu na pozemních komunikacích*.
- (34) Zákon číslo 379/2005 Sb., *o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů*, Systém ASPI - stav k 18.3.2010.
- (35) Zákon číslo 40/2009 Sb., *Trestní zákoník*, Systém ASPI - stav k 18.3.2010.
- (36) Zákon číslo 54/1956 Sb., *o nemocenském pojištění zaměstnanců*, Systém ASPI - stav k 18.3.2010.
- (37) Zpráva o situaci na trhu práce v roce 2008. In *Zpráva o situaci na trhu práce v roce 2008*. Pelhřimov : [s.n.], 19.2.2009 [cit. 2010-04-02]. Dostupné z WWW:
<http://portal.mpsv.cz/sz/local/pe_info/situace_na_tp/zprava08b.pdf>.

10 Přílohy

Příloha č. 1: Fotodokumentace ke kasuistice celkem na 2 ks indexprintů, vyňatá ze spisového materiálu

0001

0002

0003

0004

0005

0006

0007

0008

0009

0010

0011

0012

0013

0014

0015

0016